

TARTALOM

KÖSZÖNTŐ

A NYOMTATOTT KIADVÁNYBAN

- 4** Homoródi Antalné, Rubóczki Béla: *Tantermen kívüli digitális oktatás kialakítása a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban*
- 7** Pál Kata Dorottya: *„Karanténtanulás” a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban diák, szülői és tanár szemmel*
- 13** Pásztorné Tőkés Regina: *A digitális oktatás megvalósulása a nyíregyházi Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolába*
- 18** Csendes Gabriella, dr. Simon Z. Attila: *Hitoktatással és hitélettel kapcsolatos felmérés a digitális oktatás időszakában*
- 36** Győri Gábor Dávid: *Variációk a „villanypásztorolás” eszköztárából*
- 40** Kitajkáné Szántai Mária, Hortobágyiné Csizmadia Edina: *A sokkhatástól a tanulásigokig*
- 46** Rétfalvi Attila: *Értékelés digitális tanrendben*
- 54** Hegedűs Zsuzsanna: *A digitális oktatás gyümölcsei*
- 59** Gadóné Kézdy Edit: *A tantermen kívüli oktatás tanulságai a Deák Téri Evangélikus Gimnázium záróértekezletén*

DIGITÁLISAN AZ EPSZTI HONLAPJÁN

- 1** Varga Tamásné: *Tesi online – válogatott aranyköpések* (Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium)
- 2** Kádár Tibor: *A digitális oktatás egy lehetséges megközelítése Youtube-csatorna létrehozásával* (Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola – Sopron)
- 3** Tiborné Teimel Éva: *Ne félj!* (Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola)
- 4** Székelyhidi Tünde: *Mindenki otthon, mégis együtt* (Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola)
- 5** Tanai Patrícia, Joó Veronika, Gergyéné Bognár Mária: *Digitális oktatás beszámoló – gondolatok* (Hajnalcsillag Evangélikus Óvoda, Celldömölk)
- 6** Partosfalvi Éva, Szabó-Gajdos Edina: *Tapasztalataink a digitális óvodáról* (Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)
- 7** Deák Sára: *Koronavírus 2020* (Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium – Orosháza)
- 8** Schmitteringer Anikó, Török Virág, Kónya Tünde, Horváth Anna: *Válogatott írások* (Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium - Orosháza)
- 9** Szűcsné Martin Erika: *Tapasztalatok a digitális oktatásról egy általános iskolában* (Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola és AMI - Soltvadkert)
- 10** Borbás Katalin: *Az online oktatás tapasztalatai a Podmaniczky Óvodában* (Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola)
- 11** Molnár Istvánné: *Digitális munkarend a Benkában* (Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola – Szarvas)
- 12** Salka Zsuzsanna: *Karantén után-Tanári csendes nap(ló)* (Vajda Péter Evangélikus Gimnázium – Szarvas)

- 13 Kósáné Barna Magdolna: *A digitális oktatás – ahogy mi láttuk Mezőberényben...* (Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium)
- 14 Szabó Erzsébet: *A digitális oktatás tapasztalatai* (Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)
- 15 Hachbold Éva: *Digitális oktatás a rendkívüli vészhelyzet idején 2020 tavaszán* (Evangélikus Egyházi Óvoda – Soltvadkert)
- 16 dr. Antóni Judit: *Online oktatás – revidéálása mindannak, amit eddig a tanításról gondoltunk* (Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és AMI – Bonyhád)
- 17 Somogyiné Samu Krisztina: *Az élet igazolja önmagát* (Forrás Evangélikus Keresztyén Óvoda – Várpalota)
- 18 Barta Adrienn, Bozzai Lilla: *Karantén* (Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda)
- 19 Kóródiné Csomós Anikó: *A digitális oktatás tapasztalatai 2020.* (Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc)
- 20 Hollós Ágnes: *A digitális oktatás tapasztalatai* (Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola és AMI - Soltvadkert)
- 21 Kovács Gábor: *A digitális oktatás tapasztalatai* (Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium – Budapest)

Kedves Olvasó!

Az Evangélikus Nevelés új, egyben rendhagyó számát tartja kezében: **egy új kiadványt, egy új műfajt, ami egyben egy innováció végterméke is egy rendhagyó tanév-ről, rendhagyó oktatásról és rendhagyó iskolai életről.**

A koronavírus okozta járvány sok szempontból átalakította a 2019/20-as tanév második felét, és most már látszik, hogy a következő tanévet is. A kezdeti riadalom után a legtöbb intézmény gyorsan alkalmazkodott az új feltételekhez. Nem csak az oktatás, de sok helyen a nevelési tartalmak, a lelki programok és a közösségépítés is az online térbe került át.

E tanév tapasztalatainak megírására felhívást intéztünk az intézmények felé, amire harminc beszámoló érkezett. Ezeket itt is szeretnénk megköszönni a beküldő intézményeknek.

Az **online tér használatának kibővülése** átgondolást vár mindannyiunktól. Fel kell tennünk saját magunknak is a kérdést: ha az iskolák online formában képesek működni, akkor az iskoláknak szóló kiadvány miért ne lehetne digitális?

Ahogy egy autó lehet **hibrid**, úgy a tanítási folyamat is... Legyen hibrid a folyóirat is! Ezért most a papír alapú kiadványunkat ötvözzük az online térrel. Így az olvasót is meglepjük egy aktivitást és osztott figyelmet igénylő formával, az Evangélikus Nevelés új, hibrid számával. A felhasznált papírmennyiség limitálásával a teremtett világ környezeti terhelését is szeretnénk csökkenteni.

Kiadványunk **hagyományos**, mert részben kézbe vehető, polcra tehető, lapozható, papír illatú, az eddigi számok mellé besorolható.

Új, mert a megjelent írásoknak csak egy részét találja meg a nyomtatott kötetben, a többi a QR-kód segítségével olvashatja el az **EPSZTI honlapján**. Itt egy-egy számhoz további írásokat is talál. A honlapon külön rész foglalkozik az Evangélikus Neveléssel, így a korábbi archivált számok mellett folyamatosan megjelennek majd az új, digitális tartalmak is.

Kellemes olvasgatást kívánunk mindkét médiumunkhoz. Kérjük, lapozzon és görgessen, az információk egymást kiegészítve adják a 2019/20-as tanév digitális oktatásának körképét!

az Evangélikus Nevelés szerkesztőcsapata

Tantermen kívüli digitális oktatás kialakítása a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban

Gimnáziumunk vezetősége és tantestülete régóta elkötelezett a digitális oktatás támogatása iránt. Bár hosszú évek során jelentős fejlődést értünk el mind az eszközök, mind pedig az alkalmazott szoftveres megoldások terén, a vírusveszély miatt kialakult helyzet intézményünk dolgozóinak is nagy kihívást jelentett.

A tantermen kívüli digitális oktatás kihirdetésének napján vezetőségi értekezleten beszéltük meg az átállással kapcsolatos legfontosabb teendőket. Intézményünk kísérleti jelleggel már több oktatási platformot is kipróbált, választásunk egyértelműen a Google Classroom rendszer bevezetésére esett. Legfontosabb dolgunknak azt tartottuk, hogy egységesített rendszerben kezdjék meg a munkát a tanárok és a diákok egyaránt, így néhány nap türelmet kértünk az oktatás résztvevőitől.

A program intézményi szintű regisztrációját késedelem nélkül elindítottuk, hiszen a magánszemélyként igénybe vett Classroom rendszerrel szemben ez számos előnnyel jár.

- A felhasználók tárhelye nem korlátozott.
- Lehetőség nyílik olyan intézményi szintű felhasználói fiók létrehozására, amelynek segítségével egységesen kialakított felületen valósul meg az oktatás.
- Intézményi e-mail-címmel lehetőségünk van digitális nyilatkozatok bekérésére.
- A Google Meet lehetőségeit korlátlanul kihasználhatjuk (például élő adások, áhítatok, rendezvények közvetítése szervezeten belül vagy Meet-megbeszélések indítása 250 főig, megbeszélés rögzítése a tanárok által, teljes körű naplózás).
- A Classroom rendszer lehetőségeit maximálisan ki lehet használni.

- A felhasználók csoportokba foglalásával a kommunikáció egyszerűbb és észszerűbb.

A rendszert technikailag három kolléga állította össze, Rubóczki Béla igazgatóhelyettes, informatikatanár kolléga főként az intézményi szintű működést koordinálta, Juhász Péter informatikatanár kolléga a felhasználók létrehozását, a felhasználói környezet testreszabását végezte, Gál Jánosné iskolatitkár pedig az egyéb adminisztrációs és rendszer-karbantartási műveleteket látta el.

A digitális oktatás bevezetése után megkérdeztük a rendszer résztvevőit: a tanárokat, a diákokat és a szülőket, mennyire elégedettek és / vagy min szeretnének változtatni. Hasonló kérdőívet töltöttek ki valamennyien, mellyel az volt a célunk, hogy visszajelzést kapjunk az eddig még gyakorlatban ki nem próbált rendszerről, illetve megtegyük a szükséges változtatásokat az optimális működés érdekében.

A bevezetett Google Classroom rendszerrel az oktatás mindhárom csoportja elégedett volt. Külön kiemelték, hogy egyszerű, könnyen kezelhető, átlátható a felület, melynek kiváló kiegészítője volt a Google Meet videokonferencia-szolgáltatás (ez utóbbi segítségével tartottuk az online órákat és az értekezleteket).

A tanulói és szülői kérdőívek választ adtak arra, hogy megfelelő-e a tananyag mennyisége, teljesíthető-e a határidő, amit a kollégák kijelöltek, milyen ütemben tudnak haladni a diákok. A válaszok alapján megkértük a pedagógusokat, hogy racionalizálják a tananyag mennyiségét, ne hagyják figyelmen kívül, hogy a tanulóknak egyedül kell feldolgozniuk a leckét, még ha kapnak is ehhez digitális segítséget. Előfordult, hogy a diákok számára problémát jelentett a rövid határidő egy-egy feladat megoldásakor. Kérésünkre a pedagógusok hosszabb határidőt hagytak a tananyag feldolgozására.

A tanárok kérdőívéből kiderült, hogy a tanulók nagy része lelkiismeretesen dolgozott, önállóan készítette a feladatait, tartotta a határidőket. A digitális tanrend a diákokat önállóságra nevelte és egyéni feladatmegoldásra ösztönözte. Azonban akadtak olyanok is, akik nem vették komolyan a digitális oktatást. Csaknem minden osztályban volt tanuló, aki nem, vagy csak válogatva oldotta meg a feladatokat. Ezekkel a diákokkal a szaktanár és az osztályfőnök vette fel a kapcsolatot, illetve a szülőt is bevontuk az ellenőrzésbe az oktatás sikere érdekében.

A pedagógusok számára hatalmas többletmunkát jelentett az órák előkészítése, a digitális tananyag keresése, feldolgozása. A sokszor napi 12 órás munkát folyamatosan a gép előtt ülve töltötték, ami fizikailag is igen megterhelő. A diákok egy része pedig azt gondolta, hogy a tanárok folyamatosan rendelkezésre állnak. Mind a pedagógusok, mind a tanulók szempontjából fontos volt, hogy bevezettük a „digitális csend” fogalmát, vagyis tiszteletben tartottuk egymás szabadidejét, a hétvégéket és a szüneteket. Az osztályfőnököknek az első napokban rengeteg feladattal járt a tanulók koordiná-

lása és a közvetítés a diákok és a szaktanárok között. Az egyéni segítségnyújtásnak fokozott szerepe volt.

Nagyon sokan jelezték, hogy mennyire hiányzik a tanár és diák közötti személyes kontaktus. Sajnos, ebben a helyzetben épp arról kellett lemondanunk, amit a legjobban szeretünk a munkánkban: a diákokkal való személyes és közvetlen kapcsolattartásról.

A felmérés hatására (a rendszer mellé) az oktatás minden szereplője számára kidolgoztuk a működési rendet. Szabályoztuk a tananyagok mennyiségét és minőségét, a kommunikáció formáit, az értekezletek, megbeszélések rendjét, és megoldottuk a digitális segítségnyújtás módját, valamint a feladatok elosztását is.

A koordinációs munka eredménye egy olyan egységes rendszer lett, amelyről elismerően szóltak kollégák, tanulók és szülők egyaránt, külön hangsúlyozták az átlátható és egységes működést. A sok nehézség ellenére sikerült magas színvonalú digitális oktatási rendszert kiépítenünk, melyet terveink szerint a hagyományos oktatás során is nagymértékben tudunk majd hasznosítani.

Homoródi Antalné

Első diplomáját 1993-ban szerezte magyarkönyvtár szakos tanárként. Ugyanebben az évben helyezkedett el a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban, ahol azóta is dolgozik. Munkája során mindig fontosnak tartotta a folyamatos megújulást, kereste az új lehetőségeket. Kezdeményezésére indult el az iskolában a megyei levelezős verseny, ami minden évben

több száz diákot szólít meg. 2014-ben lelkes diákok közreműködésével megalapította a Pauza kamarakórust. 2019 augusztusától igazgatóhelyettesi feladatokat lát el.

Rubóczki Béla

2002-ben angol-számítástechnika szakon végzett a Nyíregyházi Főiskolán, azóta dolgozik a gimnáziumban. Angol nyelvet csak néhány évig tanított, informatikatanárként és rendszergazdaként vett részt az intézmény munkájában.

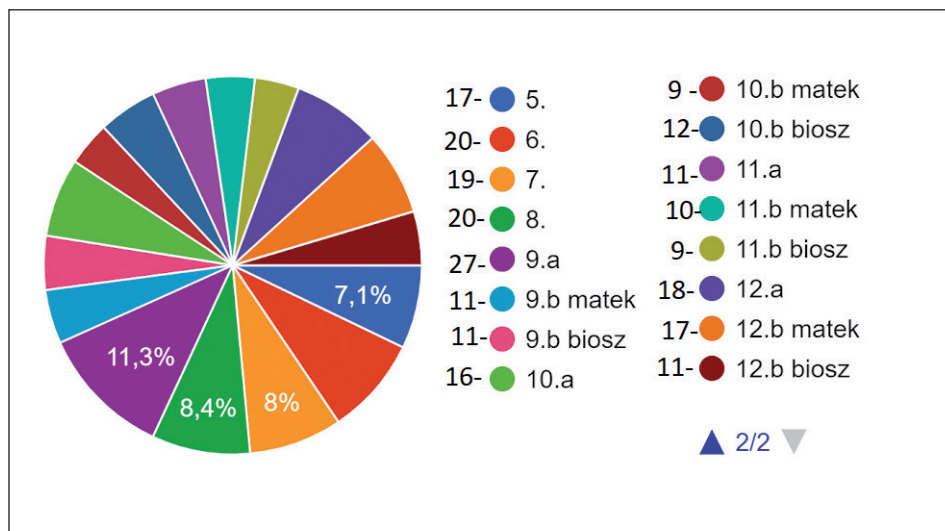
Három éve az iskola igazgatóhelyettese. A digitális munkarend bevezetése testhezálló szakmai kihívás volt számára.

„Karanténtanulás” a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban diák, szülői és tanár szemmel

- *Hogyan is zajlik az otthonról tanulás egy családias légkörű iskolában, ahol kiemelt hangsúlyt fektetünk a diákokkal való személyes kapcsolatra, legyen szó akár egy szimpla tanóráról, akár versenyfelkészítésről?*
- *Mi az, ami leginkább hiányzik a diákoknak, mi a legnagyobb nehézség számukra?*
- *Mi az, amiben pluszt hozott a karantén, amire büszkék lehetnek?*
- *Vajon hogyan látják mindezt a szülők és a tanárok?*

Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket tartalmazó kérdéssort küldtünk szét az iskolában az első három hét tantermen kívüli tanulás után a diákok, a szülők és a tanárok számára. A célunk az volt, hogy minél részletesebb képet kapjunk arról, hogyan birkóznak meg az egyes szereplők az újfajta helyzettel, hogyan értékelik a távoktatást, mi az, amiben változtatni kellene, illetve mi az, ami működik. A kérdőívekre nagy számban érkeztek válaszok: a diákoknak szólót 238-an, a szülőit 259-en, a tanárit pedig 36-an töltötték ki. A diáknak szóló kérdőívénél különösen fontos volt az is, hogy a kérdezettek megoszlása arányos legyen osztályonként, illetve évfolyamonként, és minden osztály esetén legyen elegendő válaszadónk ahhoz, hogy érdemben vissza tudjunk jelezni az ott tanító tanároknak és az osztályfőnököknek.

Az 1. számú ábrán látható, hogy minden osztályból volt elegendő számú kérdőívet kitöltő diák.

A kérdőívek kiértékelése után visszajelzést küldtünk az érintett csoportoknak és a tanári karnak. Kollégáink ezek alapján kaptak támpontot ahhoz, hogyan kellene finomítani az eddigi módszereiken, illetve ötleteket arra, milyen módszereknek, számonkéréseknek örülnének a diákok. Összességében nagyon hasznosnak találtuk a kérdőívvezést és az így kapott visszajelzéseket, szempontokat, hiszen olyan kihívásnak kellett megfelelnünk, amelyhez semmiféle korábbi előzményünk nem volt.

Leginkább szembetűnő tapasztalatunk mindhárom kérdőív összegzése során a kitartó és bizakodó hozzáállás, a hála érzése mint pozitív, illetve a személyes kontaktus hiánya mint negatív élmény. Az iskola és a tanárok teljesítményének a kezdetektől nagyon pozitív megítélésében hangsúlyos szerepe volt az egységes rendszer használatának és a rugalmas hozzáállásnak. Mind a szülők, mind a diákok kiemelték, milyen nagy segítség az, hogy ugyanazon platformon (Google Classroom) kapták a tananyagot és a számonkérést, illetve, hogy volt lehetőség visszajelzést adni a tanároknak, akik ezek alapján képesek voltak rugalmasan alakítani a módszereiken.

„Hősies erőfeszítés és rugalmasság tapasztalható a tanárok részéről, érződik a szeretet, a motiváltság és a gondoskodás.” – írta egy 7.-es diák szülője. A tanárok helytállása mellett jó volt látni, hogy a diákjaink milyen talpraesettek, eltökéltek és szorgalmasok. A többségük – és a szülőké is – úgy nyilatkozott, hogy alapvetően jól veszik az akadályokat (87,4%), tudnak így is haladni, és próbálják magukat feltalálni az új helyzetben (86,5%-uk teljesen, vagy többnyire így gondolja, a maradék 13,5% pedig igyekszik). Ezek-

ből a visszajelzésekből az látható, hogy a nagy többség fel tudta venni a tempót, de nem mindenki. Bár a kitöltött kérdőívekből az anonimitás miatt nem derült ki, konkrétan kinek volt gondja, azt látni lehetett, ki melyik osztályba jár, így az osztályfőnökök utána tudtak járni, ki szorulhat segítségre. A tanári kar és az adott osztályfőnök is folyamatosan figyelt arra, hogy senki ne morzsolódjon le. Mindig utánamentek az esetleges lemaradóknak, és feltérképezték, mi lehet az oka annak, ha nem küldi az anyagokat. Azt gondolom, ez is mutatja, hogy még az online térbe is be tudott férkőzni az iskola megtartó szellemisége. Ebben a tanárok hozzáállásának hatalmas szerepe van. *„Köszönjük, hogy tartják bennünk a lelket.”* – írta egy 12.-es diák a kérdőív végén.

Azonban az egészségügyi veszélyhelyzet nemcsak nehézséget hozott, hanem egyben kihívást és lehetőséget is a tanulásra. A diákoknak meg kellett tanulniuk a saját idejüket beosztani, újfajta módokon és teljesen önállóan készülni a tanórákra. Az időbeosztás kérdése egyszerre lett számukra az egyik legnagyobb próbatétel és a legnagyobb büszkeség is. A kérdőív kitöltésekor (április elején) még sokan küzdöttek annak kialakításával és betartásával, hogy a napokat saját maguk „keretezzék.”

„Nem tudom beosztani az időmet, sokszor nincs kedvem megcsinálni a dolgokat és nem is mindig csinálom meg, nehezen veszem rá magam, még nem sikerült kiokoskodnom erre valami megoldást.” (11.-es diák).

Azonban sok esetben büszkeségként került elő a napirenddel való megküzdés, ill. a saját időbeosztásból eredő nagyobb önállóság tapasztalata: *„Megtanultam önállóbb lenni. Nemcsak a tanulásban, hanem az élet más területein is.”* (10.-es diák)

A szülők többsége is (főként az idősebb diákoké) megfogalmazta, hogy mennyivel önállóbb lett a gyermeke ezáltal, ami már önmagában véve is tanulás. *„Az a legjobb, hogy nincs szorosan beosztva az idejük, így megtanulhatják maguknak beosztani azt. Nagyon nagyfokú rugalmasságot tapasztalunk a tanárok részéről, és elég jól megy a motiválás is. Partnernek tekintik a gyereket.”* – írta az egyik 10.-es diák szülője.

Az újfajta tanulási módszerek kipróbálása és a kényelmesebb, saját tempóban való haladás lehetősége a karanténtanulás során szintén sokak által kiemelt pozitívum volt. Különösen a „hangos PPT-k” (az adott órának prezentáció alá felmondott szövege) és a tanárok által készített saját videók örvendtek nagy népszerűségnek. Ezek által kapták meg a diákok az áhított tanári magyarázatot, azzal a plusszal, hogy ez bármennyiszer visszahallgatható, és így mindenki számára jobban megérthető a tananyag. A diákoktól érkező alábbi válaszokból is látható, mennyire közkedveltek voltak ezek: *„Küldjenek több saját videót, mert nagyon hiányoznak.”* (11.-es diák); *„Küldjenek videókat, abból könnyebben és alaposabban meg lehet érteni a tananyagot.”* (9.-es diák). Az ilyen fajta tananyagok népszerűségét jelzi, az is, hogy a szülők is külön kiemelték, milyen fantasztikusak XY tanár videói, sőt, néhány helyen például az egész család nézte együtt a hittanóra videóit.

Összességében a diákok és a szülők egyaránt a tanári videók mellett tették le inkább a voksukat az online tanórával szemben, mivel ezeknél nem számított, hogy adott időpontban elérhető-e (jól működő) eszköz, tehát bármikor meg- és vissza lehetett nézni őket. De az „élő” online órák is pozitív megítélést kaptak, arra is volt igény és nyitottság a diákokban és szüleikben.

Jól összefoglalják az erről kialakult álláspontot azok a szülői válaszok, amelyek a családban megoldandó nehézségekre is utalnak. Az adott szülői csoport gyermekeinek a kérdőív kitöltése idején még nem volt online órájuk: *„A tanulást meg tudjuk enélkül is oldani, viszont, ha esetleg lennének ilyen kezdeményezések azt is szívesen fogadjuk, de nem szeretnénk terhelni a tanárokat.”*

Vagy: *„Még nem volt ilyen óra, megoldjuk, ha lesz, csak ne legyen sok, mert alkalmazkodni kell a tesókhöz is.”*

Minden igyekezet ellenére érezhető volt mind a diákok, mind a szülők, de főként a tanárok oldaláról az a vélemény, hogy a digitális oktatás soha nem lesz ugyanolyan hatékony a személyes kontaktus hiánya miatt. Ezt egyetlen online óra sem tudja megadni.

Nem pótolható teljesen az online térben az oktatás több olyan szerves eleme, mint az iskola épületében töltött idő, a kortársakkal és tanárokkal való találkozás vagy bármilyen informális interakció a szünetekben és délutánoként. Ahogy egy tanár írta *„CSAK a tanítás lelke hiányzik.”* A diákok válaszaiban a közösség és a barátok hiánya mellett olyan dolgok is felmerültek, mint a *„portások reggeli köszönése”,* a *„bétfő reggeli áhítat hangulata”* vagy a *„szünetekben való nyüzsgés és felfordulás elől menedéket nyújtó könyvtár”.*

Az alábbi, 8.-os diáktól származó idézet jól összegzi a mindenkiben kavargó érzéseket: *„Még, ha reggel szenvedés is volt felkelni a jó meleg ágyból és elutazni az iskolához, tudtam, hogy ott várnak engem és együtt könnyedén és vidáman túljutunk a napon.”*

A diákok, szülők, tanárok visszajelzései azt mutatták, hogy a fentebb említettek mind olyan tényezők, melyek nélkül az adott tananyagot ugyan meg lehet tanulni, de igazán fejlődni és gyarapodni már nehezebb. Emellett az iskola által nyújtott keretek hiánya és az időbeosztás hirtelen rájuk zúduló szabadsága is kihívás volt a diákok számára. Ebben a tanárok azzal igyekeztek a segítségükre lenni, hogy a használt platformon lehetőleg az adott óra napján osztották meg a tananyagot, a hozzá kapcsolódó feladatokkal és tesztekkel együtt.

A számonkérések változatosan alakultak a tesztekől, a beadandókon át a kreatív, önálló vagy csoportos projektmunkáig. Ezek közül a projektmunka volt a kedvence még a kisebbeknek is (az 5. és 6. évfolyam). Az ilyenfajta számonkérés lehetőséget adott az alapos és újdonsággal bíró kreatív munkavégzésre is, ezáltal inspirálta a diákokat.

Sok diákunktól érkezett nagyon különleges, lenyűgöző, nagy gondossággal elkészített munka. Ilyen például Győri Anna 9.b osztályos tanuló alábbi biológia beadandója.

	Szivacsok	Csaláncozott	Saporfingek	Gyűrűs-féreg	Bélhívbél			Puhatestűk	
					rovarek	rákok	polok	osigák	lábaszajkúak
Szerveződés, szimmetria	altáncvonal, nem azonos méretű k...	szövetes (vastag), szervesen (híg-sűrű) szimmetrikus	szövetes, függőleges szim...	szövetes, függőleges szim...	szövetes, függőleges szim...	szövetes, függőleges szim...	szövetes, függőleges szim...	szövetes, függőleges szim...	szövetes, függőleges szim...
Uáz	Szerves anyagokat tartalmazó folyadék	konulákra, meszkóba (szerves anyag)	hőzőzom (föld) mocs	hőzőzom (föld) mocs	hőzőzom (föld) mocs	hőzőzom (föld) mocs	hőzőzom (föld) mocs	hőzőzom (föld) mocs	hőzőzom (föld) mocs
Költözés	hőzőzom	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes
Hozzás	helytől életmód	helytől életmód	helytől életmód	helytől életmód	helytől életmód	helytől életmód	helytől életmód	helytől életmód	helytől életmód
Táplálkozás	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes	rágzásos, szerves anyagok, szövetes
Légzés	diffúz légzés	diffúz légzés	diffúz légzés	diffúz légzés	diffúz légzés	diffúz légzés	diffúz légzés	diffúz légzés	diffúz légzés
Anyagcseré	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes
Hivázkodás	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes
Szaporodás	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes
Érzékszervek	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes
degi szabályozás	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes
Homon	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes	szövetes, szövetes

A csoportos projektmunkák által a diákok tudtak egymáshoz kapcsolódni, így kicsit a közösség élményét is visszakapták. Az új osztályoknál (5. és két 9.) a tanárok kimondottan ügyeltek arra, hogy a felbemaradt közösségépítést az ilyen csoportos munkák által kissé pótolni tudják, és a diákok tovább ismerkedhessenek egymással.

Bár a tanárok egyébként is figyeltek ezekre, az osztályfőnökök kiemelt hangsúlyt fektettek a kapcsolattartásra és közösségépítésre. Többen tartottak nyelvből, fakultációs tárgyból, „élő”, vagyis videóhívással megvalósuló órákat, hogy a tanuláson kívül a közösségben való lét hangulatát is próbálják megteremteni. A diákok visszajelzésében, hogy milyenek ezek az órák, a leggyakoribb válasz is erre utalt: „Jók, mert végre osztályban vagyok!”

A korábban említett projektmunkák is ezt a fajta „osztályban lenni” érzést próbálták előhívni. A diákok kapcsolódásának biztosításában az oroszánrész azonban mégiscsak az osztályfőnökökre maradt, akik igyekeztek különféle módszerekkel, „életben tartani” az osztályközösségeket. Online osztályfőnöki órákat tartottak, ahol a diákok beszélgetni tudtak a helyzetről és „találkoztak” is egymással. Néhány tanár az „élő” osztályfőnöki mellett más módon is igyekezett fenntartani az interakciót, például a nap/hét kérdésének körbeküldésével (pl.: „Mire vagy a legbüszkébb a héten?”) vagy akár a diákok külön beszélgetésekre és feladatokra párokba/kiscsoportba sorsolásával.

Úgy gondolom, egy nehéz, kihívásokkal teli időszakon vagyunk túl, de az iskola jól vette az akadályokat. Ez nagyban köszönhető annak az elfogadó és kölcsönös tiszteleten alapuló légkörnek, ami egyébként is jellemzi.

A diákok tudták jelezni, ha valami probléma volt, túl sok volt az anyag, illetve igyekeztek is tartani a tempót, megküzdeni a kihívásokkal.

A tanárok tudtak módosítani az elképzeléseiken, megtartóan és motiválóan jelen lenni a helyzetben, távolról is „adni” a diákoknak, például a húsvéti Passió videója által, melyre több diák és család külön is visszajelzett: *„Nagyon köszönöm a Passiót, nagyon jól esett, hogy még erre is volt erejük a tanárainknak. A szüleimnek is nagyon tetszett.”* – írta egy 12.-es tanulónk.

Ebben a helyzetben a motiváció fenntartásának támogatása különösen fontos tényező. Ez tanári részről egyrészt a részletes visszajelzések küldésével, másrészt az „élő” tanórák és osztályfőnöki órák által valósult meg. A diákok a felmérésen keresztül vagy külön kommunikált köszönettel éreztették a tanárokkal, hogy van értelme a fáradozásaiknak. A karanténtanulás időszaka hasznos tapasztalat volt az iskola számára. Megtapasztalhattuk, hogy az iskola szellemisége milyen komoly megtartó erővel bír, hogy tudunk nemcsak magunkra, hanem egymásra is támaszkodni és közösen képesek vagyunk megbirkózni a nehezebb helyzetekkel.

Pál Kata Dorottya

A szerző a Deák Téri Evangélikus Gimnázium iskolapszichológusa 2019 szeptemberétől. Diplomáját a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen és az ELTE Tanácsadás és Iskolapszichológia szakirányán szerezte. Már egyetemi tanulmányai során sokat foglalkozott ezzel a korosztállyal önkéntesként. Az iskolában tart egyéni és csoportos pszichológiai tanácsadást diákoknak,

konzultációt szülőknek és tanáraiknak, felméréseket végez. Részt vesz a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány gyakornoki programjában, illetve magánrendelésben vezet kreatív eszközökön alapuló önismereti csoportokat.

A digitális oktatás megvalósulása a nyíregyházi Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában

A koronavírus-járvány hatására a pedagógustársadalomnak gyorsan kellett átállnia a tantermen kívüli, digitális oktatásra. A tanárok számára kihívást jelentett az átállás hirtelensége, a digitális tananyagok létrehozása és azok eljuttatása a diákokhoz, a felmérések lebonyolítása, valamint az értékelés kialakítása.

Mivel a kollégák eltérő digitális kompetenciával rendelkeznek, ezért támogatást, *útmutatást nyújtva* segítettünk egymásnak és a digitális térben kevesebb tapasztalattal rendelkezőknek. Iskolánkban az elmúlt évek IKT továbbképzései, az elektronikus napló alkalmazása, az interaktív táblák használatában való jártasság jó alapot szolgáltatott a további fejlődésre.

Előkészületek

A bejelentést követően intézményünkben rendkívüli értekezlet keretében teremtettük meg az online tanítás feltételeit. Első lépésként felmértük, hogy tanulóink rendelkeznek-e megfelelő eszközökkel, internetkapcsolattal. Az iskola lappal támogatva azokat a tanulókat, akiknek nem volt megfelelő eszközük a digitális rendszerbe való bekapcsolódáshoz. Kiválasztottuk a legmegfelelőbbnek tűnő felületet a tananyagok megosztására, így esett a választásunk a Google Classroomra. Az osztályfőnökök felvették a kapcsolatot a szülőkkel, akik létrehoztak a gyermekek számára olyan saját Gmail-fiókot, amellyel már meg tudtuk hívni őket a digitális tanterembe. Következő lépésként az egy évfolyamon azonos tantárgyat tanítók munkacsoportonként minimálisra csökkentették a feldolgozandó tananyagtartalmakat. Alsó tagozaton digitális órarendet alakítottunk ki, az adott tantárgy heti anyaga mindig ugyanazon a napon

A „FÖZZÜNK VALAMI FINOMAT!” TÉMÁNÁL A SZÜLŐKNEK
SEGÍTETEK EGY ÉTEL ELKÉSZÍTÉSÉBEN.
EZ JÓ KÖZÖS PROGRAM VOLT AZ EGÉSZ CSALÁD SZÁMÁRA

Matematika tantárgyból minden órára hangos Power Point bemutató készült a You Tube-ra feltöltve, így az új ismereteket – ahogyan azt korábban az iskolában is megszokták – magyarázattal adtam át a tanulóknak.

A feladatok elvégzését is videófelvétel segítette: az ellenőrzést követően töltötték fel az óra anyagát, így én is meg tudtam győződni róla, hogyan haladunk, mi az, amire nagyobb hangsúlyt kell fektetni. A szülőket arra kértem, hogy csak technikai segítséget nyújtsanak, támogassák a gyermeket az önálló feladatmegoldásban. Heti 1 Skype órát tartottunk csoportbontásban, ezen alkalmak során a szóbeli műveltségvizést gyakoroltuk. A gyerekek nagyon örültek ezeknek az alkalmaknak, mert ilyenkor volt idő egy kis beszélgetésre is. A Youtube-videós tananyagfeldolgozás előnye pedig az volt, hogy mindenki a számára megfelelő időpontban érthette el a lec-

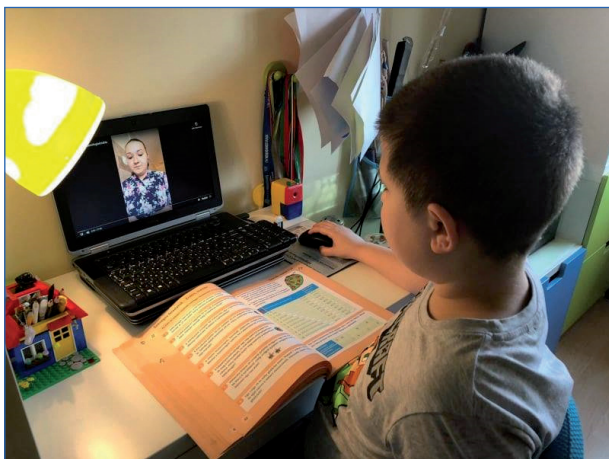

két. A több segítséget igénylő tanulók a maguk tempójában haladhattak, őket több gyakorló feladattal láttam el, és felvettem velük a kapcsolatot az egyéni megsegítés érdekében. A gyorsabban haladó gyerekek pedig a szorgalmi feladatokból válogathattak. Pár mondatban mindig mindenki visszajelzést kapott a munkájáról.

Számonkérésre a Redmenta oldalt használtam, ahol tantárgycsoportot hoztam létre. A Redmenta változatos feladat-

típusok megalkotását tette lehetővé: beállítható volt a kezdés időpontja, a feladatmegoldásra szánt időkeret, sőt, a javítás után visszajelzést is itt adhattam a tanulóknak a teljesítményükről.

Osztályunk pályázat keretében **Sakkpalota** programban vesz részt. A sakk tananyagok elkészítésére is Power Point videót készítettem. Az ismeretek mélyítésére a Lear-

ning Apps és a Chess Kid oldalakon keresztül a kaptak érdekes feladványokat a tanulók. A sakkoktatás még a szülők is érdekesnek találták, ahogyan a hittant is: „Nagyon jó volt, hogy a sakkot és a hittant a gyerekekkel együtt tanulhattam, az én gyerekkoromban ez nem volt.” (szülő)

Tapasztalatok

A digitális oktatásra való átállás nagy kihívás elé állította mind a pedagógusokat, mind a gyerekeket, de legfőképpen a szülőket. E „hármás” szoros együttműködése volt az alapja annak, hogy működni tudjon az új rendszer. A szülővel még gyakoribb lett a kommunikáció, bármilyen problémával fordulhattak hozzám, megértéssel, türelemmel mindent meg tudtunk oldani. Úgy gondolom, hogy nagyon jól össze tudtunk dolgozni. Véleményeiket összegezve elmondható, hogy egy teljesen új napirendet kellett kialakítani a családok életében, ahol össze kellett hangolni a tanulási időt a háztartási teendőkkel és a szülők munkájával egyaránt. A gyermekek önállóbbá váltak, és olyan alapvető informatika ismeretekkel gazdagodtak, amelyeket a későbbiekben is hasznosítani tudnak. A közös munka, a fáradozás meghozta gyümölcsét, hiszen sikeresen zártuk a tanévet.

A gyerekek így élték meg az elmúlt heteket:

„Az első hetekben olyan jó volt, hogy nem kellett korán kelni. Regina néni videói nagyon jók voltak, olyan volt, mintha az iskolában lennék. Az online órák is szuperek voltak, de hiányoznak a tanító nénik és az osztálytársak.” (Benedek, 2. b osztályos tanuló véleménye a digitális oktatásról)

„A saját tempómban tudtam haladni a feladatok megoldásában, szorgalmi feladatokat is kaptunk. Az osztálytársaim sokkal jobban odafigyeltek az online órákon, nem kellett senkire rászólni. Hiányoznak a tanító nénik, a barátok és az iskola, a közös programok.” (Bazsi, 2. b osztályos tanuló véleménye a digitális oktatásról)

„Nagyon tetszettek a skype-os órák. Sokkal jobban tudom használni a számítógépet. Nagyon jó volt itthon lenni a szüleimmel, de azért hiányoznak a tanító nénik, a barátaim és az iskolában töltött idő.” (Fruzszi, 2. b osztályos tanuló véleménye a digitális oktatásról)

Van azonban valami, amit nem pótolhatott a digitális tér: a személyes találkozás öröme és az öleléseket a tanító néniktől, amelyekre még ennek a korosztálynak nagyon nagy szüksége van visszajelzésként. Sikeresen vettük az akadályokat, mégis amikor látom a csillogó szempárokat egy-egy mondatom hallatán, az pótolhatatlan érzés.

Pásztorné Tőkés Regina

Diplomáját 2015-ben szerezte az akkor még Nyíregyházi Főiskola tanító szakán. Már főiskolai éve alatt tudatosult benne a hivatáskereset. Ezt igazolta, hogy a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen megrendezett XX. Országos Anyanyelvi Tanítási Versenyen a „legeredetibb tanításerőt” járó különdíjat kapta. 2015 szeptemberétől tanít egykori iskolájában, a Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában.

A tantestület munkájában aktívan részt vesz, a rábízott feladatokat maximálisan igyekszik teljesíteni. Nyitott az új módszertani ötletekre. Jelenleg az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának gyógypedagógus-logopédus hallgatója.

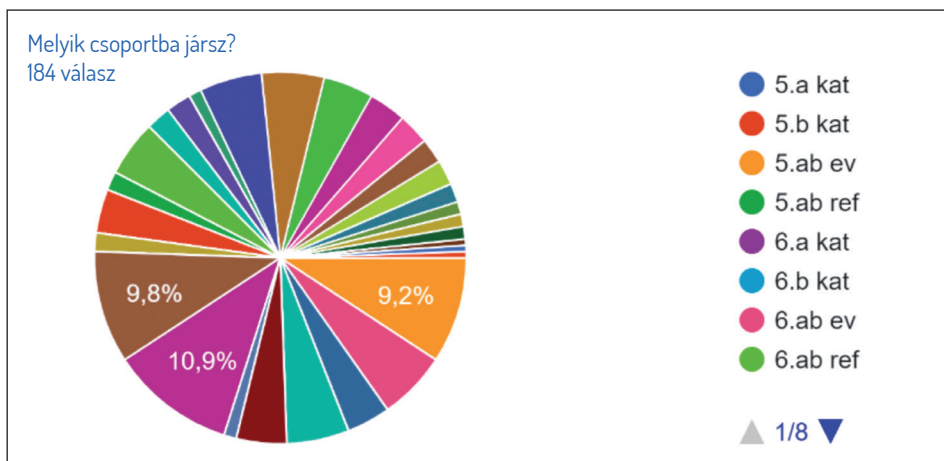
Hitoktatással és hitélettel kapcsolatos felmérés a digitális oktatás időszakában

Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceum, Sopron

Bevezető gondolatok

A Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium az utóbbi években nagy hangsúlyt fektetett a tanulói visszajelzésekre épülő stratégiai tervezésre és az azon alapuló értékelésre. A Magyarországi Evangélikus Egyház felmérésének ösztönző hatására, illetve a hittan munkaközösség újjászerveződése által megerősödve időről időre igyekeztünk meghallgatni a tanulók és a kollégák visszajelzéseit, és ezek tanulságait levonva határozzuk meg az intézmény hitéletével kapcsolatos rövid és hosszú távú stratégiánkat.

Az elmúlt tanévben a COVID-19 járvány miatt kérdőívünket azokon a platformokon nyitottuk meg, amelyek a tanulókkal való kapcsolattartás hivatalos iskolai csatornái voltak. Ebből adódott, hogy az egyébként önkéntes felmérést igen nagy számban töltötték ki tanulóink, így az eredmények - bár természetesen nem reprezentatívak - az iskola szempontjából mindenképpen releváns képet mutatnak. Az iskola különböző osztályokba járó és eltérő felekezetű (5-11. osztályos; katolikus, evangélikus, református) tanulói közül mintegy kétszázan töltötték ki a 33 kérdésből álló tesztet, amely az iskola diákjainak kicsivel több mint egyharmadát jelenti. A tesztet kitöltők száma a korosztályok között teljesen megoszlott, a legtöbben a 10. (39 fő) és az ötödik (31 fő), a legkevesebben pedig a 11. évfolyam (11 fő) tanulói éltek a lehetőséggel. A kitöltők 52,8%-a lány és 47,2%-a fiú volt.

A tesztben főleg arra voltunk kíváncsiak, hogy

- milyen nehézséget jelentett a diákok számára a karantén időszaka,
- ez a jelenség az iskola lelki életét mennyire terhelte meg,
- a hittanórákon mennyire volt hatékony a tanítás és a tanulás,
- ezeken az órákon mennyire valósult meg a lelki jelenlét és a támogató attitűd.

A tesztben a hittanórákkal kapcsolatos kérdések kerültek túlsúlyba, ám erre megvolt az okunk. Március végére ugyanis úgy tűnt, hogy lelki gondozás, személyes találkozás és közös lelki programok híján az online hittanórák nemcsak a legegyszerűbb és legbejártottabb, hanem talán az egyetlen csatornává válnak a diákok lelki életének megközelítésére. Így logikusnak tűnt, hogy a tesztben is túlsúlyba kerüljenek a hittanórákkal kapcsolatos kérdések.

A felmérésben három kategóriát állítottuk fel, mégpedig: *kommunikáció*, *tanulást befolyásoló tényezők* és *értékelés* – a kérdéseket ezek szerint a kategóriák szerint csoportosítottuk.

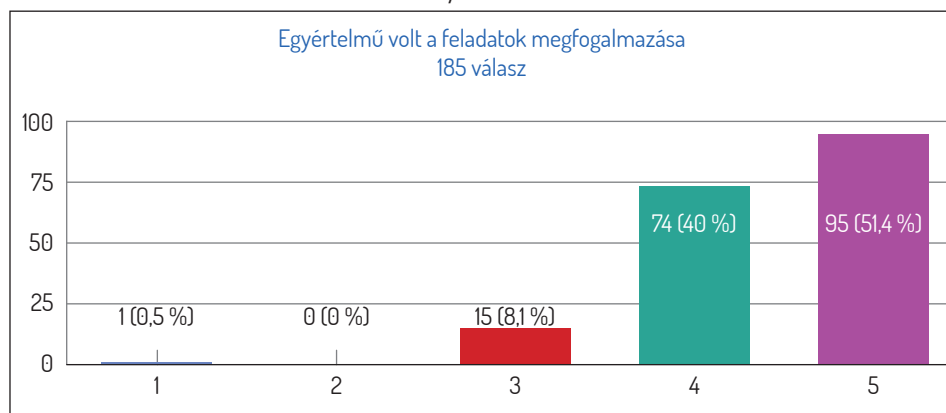
Kommunikáció

Ebben a témakörben szerettünk volna minél többet megtudni arról, hogy a karantén időszakában a tanulók milyen szinten tudtak az információk birtokába jutni, hogy azok a kommunikációs hálózatok és struktúrák, amelyek az iskolában és a tanórákon is megszokottak voltak korábban, milyen minőségben működnek vagy változtak meg 2020 márciusa és júniusa között. Ezen belül is két nagyobb tényezőt vizsgáltunk, az egyik a tanórákon folyó kommunikáció (mennyire hatékony a tanítás-tanulás folya-

mata), a másik a tananyaggal kapcsolatos kommunikáció (mennyire kivitelezhető a tananyag elsajátítása). Bár normál esetben természetesen ez a két kategória nemigen választható el egymástól, a digitális térben az egyéni munkavégzés túlsúlya és a tanári kontrolltevékenységek visszaszorulása miatt úgy tűnt, ezek mégis élesen elkülönülhetnek.

A kérdőívet az általános kommunikációs feltételek, keretek vizsgálatával kapcsolatos kérdésekkel kezdtük. Az erre vonatkozó kérdések alapján (tiszta volt-e a kommunikációs csatornák, adottak voltak-e a technikai eszközök; elérhető, átlátható volt-e a platform; egyértelmű volt-e a végrehajtandó feladatok megfogalmazása; elérhető volt-e a tanár; világosak voltak-e a szabályok például a számonkérést illetően) kiderült, hogy a megkérdezettek 87,5%-a elégedett, illetve teljesen elégedett volt a kommunikációt érintő általános feltételekkel. Ezt az eredményt igazán nagy lelkesedéssel fogadtunk.

1. ábra: Általános kommunikációra irányuló kérdések

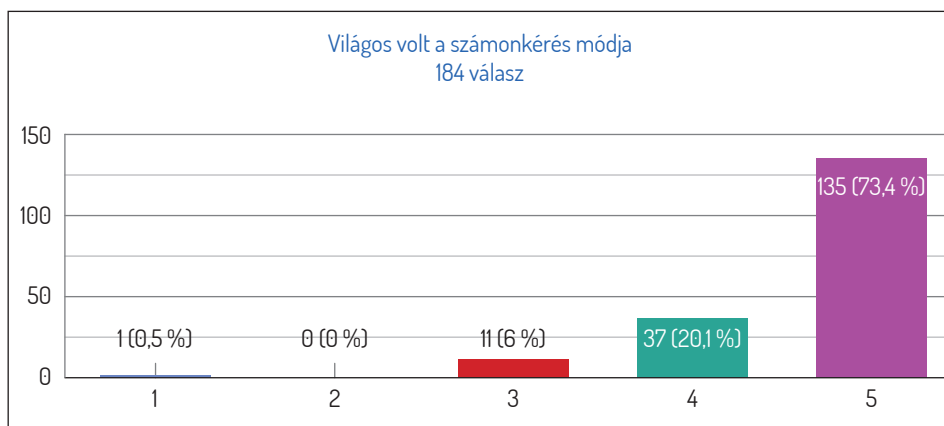
1: egyáltalán nem volt elégedett 2: nem volt elégedett 3: nem tudja eldönteni 4: elégedett 5: teljesen elégedett

Ez az erős pozitív visszajelzés véleményünk szerint legnagyobb részben annak köszönhető, hogy azokat a kommunikációs portálokat, amelyek a karanténidőszak alatt az iskola hivatalos tanuló felületei lettek, a korábbi években intézményünkben a tanári kar többsége nemcsak ismerte, hanem már használta is a COVID-19 előtt. Ez a tudás és gyakorlottság, valamint az, hogy az intézmény „beiskolázási rétegének” erőforrásai elegendőek voltak ahhoz, hogy a szükséges eszközöket és a használatukhoz szükséges tudást biztosítsák tanulóinknak, minden bizonnyal hozzájárult a járványidőszak alatti kommunikáció eredményességéhez. Ehhez természetesen szükségesek voltak azok a támogató háttértényezők is, amelyek egyrészt a közelmúltban lezajlott informatikai

fejlesztések eredményeképpen jelentek meg az iskolában, illetve azok a konkrét felajánlások (tanári közösségek, szülői közösség, öregdiákok, támogatók), amelyeknek köszönhetően minden tanárnak és tanulónak biztosítani tudtuk a szükséges és megfelelő informatikai eszközöket, valamint a használatukhoz szükséges ismereteket, háttérrel, sőt a támogatást is.

Amikor a pedagógiában kommunikációról beszélünk, talán mindenkinek először a szabályok, feltételek, értékelési rendszerek (pedagógiai keretrendszerek) jutnak eszébe. Nem véletlenül, hiszen a pedagógia általánosságban olyan célokat valósít meg, amelyeket valamilyen módon a társadalom határoz meg a számára. Éppen ezért a kommunikáció keretében nekünk is első helyen azokat a tanulási folyamatokat határoló kereteket kellett vizsgálnunk, amelyek ennek a nagyobb rendszernek a részei. Főleg azért, mert azok (határok, elvárások, feltételrendszerek, stb.) az iskolából az online térbe való áttéréskor nem feltétlenül működhetek tovább zavartalanul (fegyelmezés, időkorlátok, házirend...).

Ezek közül is fontos külön megemlítenünk – mivel a tanév vége előtti időszakról beszélünk – a számonkérés meghatározásának problematikáját. Logikusan nézve a számonkérés nem működhetett annak megfelelően, ahogyan ez az általános tanítási időszakban lenni szokott, így a munkaközösség-vezetőkre hárult az a feladat, hogy a karanténidőszakra vonatkozóan ajánlásokat fogalmazzanak meg e témában munkaközösségük tagjai számára. A hittan-munkaközösség a *tanulói folyamatban való részvétel* értékelését támogatta és javasolta (pl. az elvégzett feladatok mennyiségének és minőségének értékelésével, pontozásos rendszerben). Ezeket a javaslatokat a tanárok – saját megfontolás után – már az első héten kommunikálták a diákok felé, ennek a folyamatnak a gyorsaságát, működőképességét és hatékonyságát a visszajelzések is igazolták.

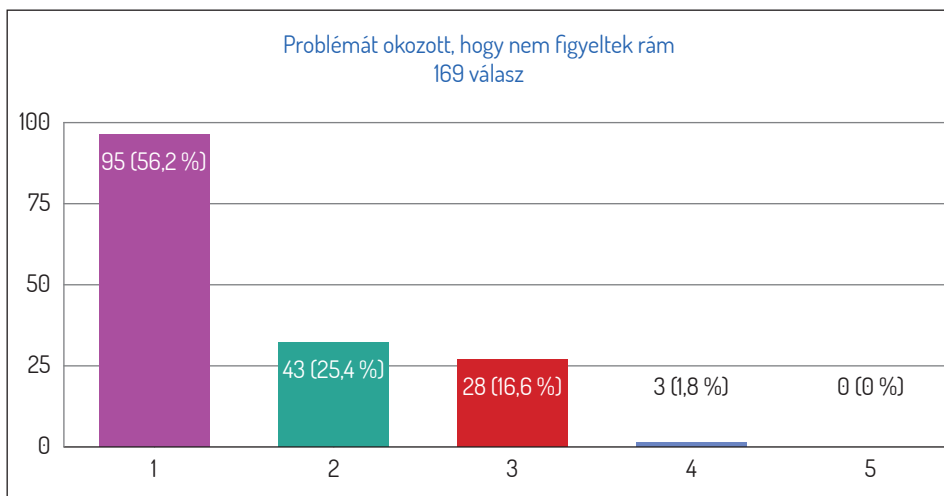
1: egyáltalán nem volt megfelelő, 2: nem volt jó, 3: közepes volt, 4: jó volt, 5: nagyon jó volt

A keretek után tekintsünk a mindennapi munkára! A konkrét és operatív tanórai kommunikációval kapcsolatban a tanulói visszajelzések már jóval árnyaltabbak voltak a fentiekhez képest. A tesztben igyekeztük rákérdezni például azokra a hátráltató tényezőkre, amelyek a diákokat a tanulásban akadályozhatták. Míg a keretek felállításával a tanulók háromnegyede, addig a tanórák szervezésével már csak a tanulók közel fele, az élő órák (online kontaktórák) szervezésével pedig már csupán 37,6%-a volt teljesen elégedett, viszont mintegy negyedük teljesen elégedetlen volt ezekkel kapcsolatban. Leggyakoribb indoknak az órák ütközését jelölték meg a tanulók, amely a tanárok közötti kommunikáció részleges hiányára vagy annak valamilyen problémájára utal.

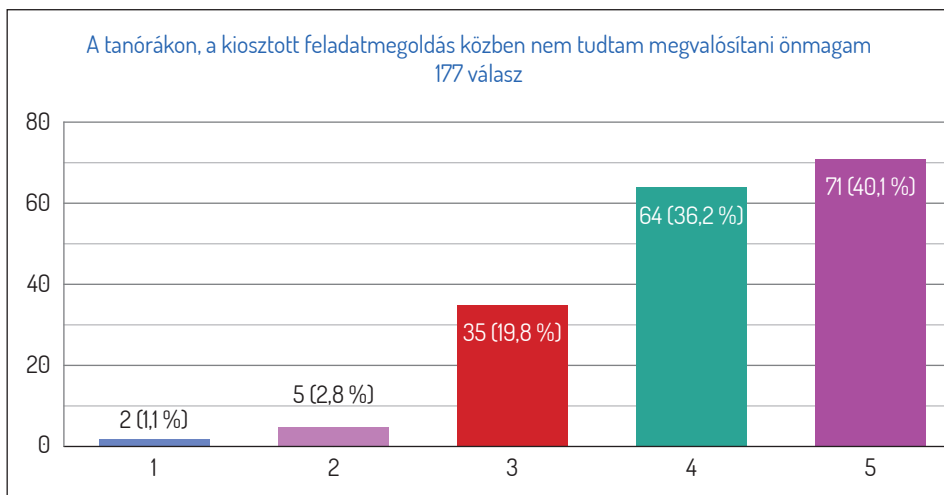

1: egyáltalán nem volt megfelelő 2: nem volt jó, 3 közepes volt, 4: jó volt, 5: nagyon jó volt

Igen érdekes volt látni, hogy amíg a tanulók nem érezték azt, hogy a tanáraik ne figyelnének rájuk az órákon és a tanulási folyamatban, mégis úgy érezték, hogy nem tudják a tanórákon eléggé kibontakoztatni magukat.

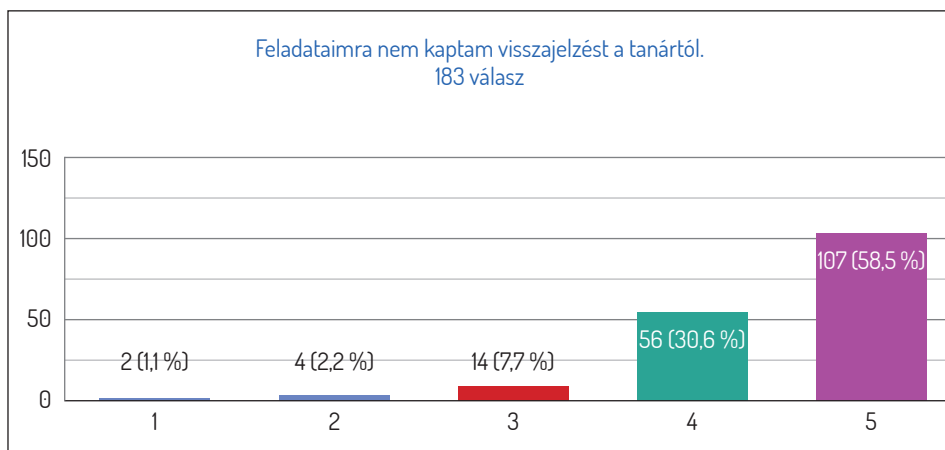

1: egyáltalán nem igaz 2: inkább nem igaz, 3: igaz is meg nem is, 4: inkább igaz, 5: teljesen igaz

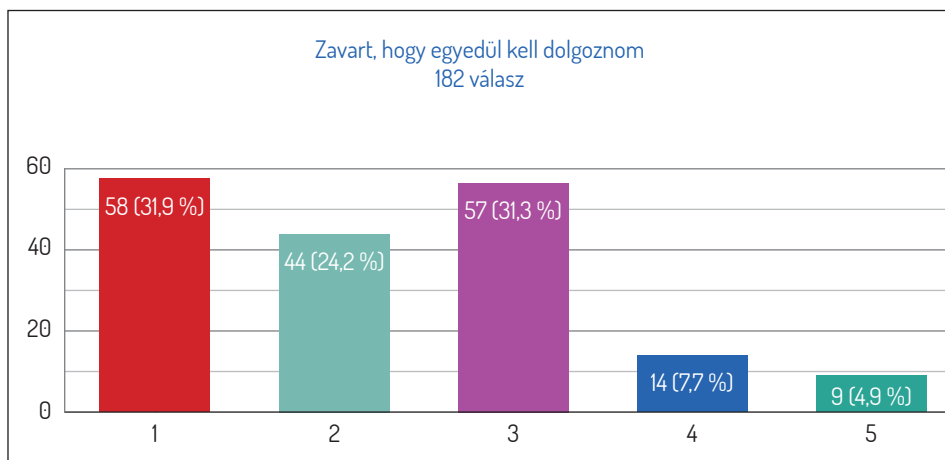

1: egyáltalán nem igaz 2: inkább nem igaz, 3: igaz is meg nem is, 4: inkább igaz, 5: teljesen igaz

Kiemelkedő problémát jelentett továbbá a tanórai kommunikációban, hogy a tanulók nem kapták meg az azonnali és hitelesített visszajelzést a munkájukkal kapcsolatban, illetve a megkérdezettek nagy részének bizonyos szintű elégedetlenségre adott okot a kortárs tanulócsoport hiánya is.

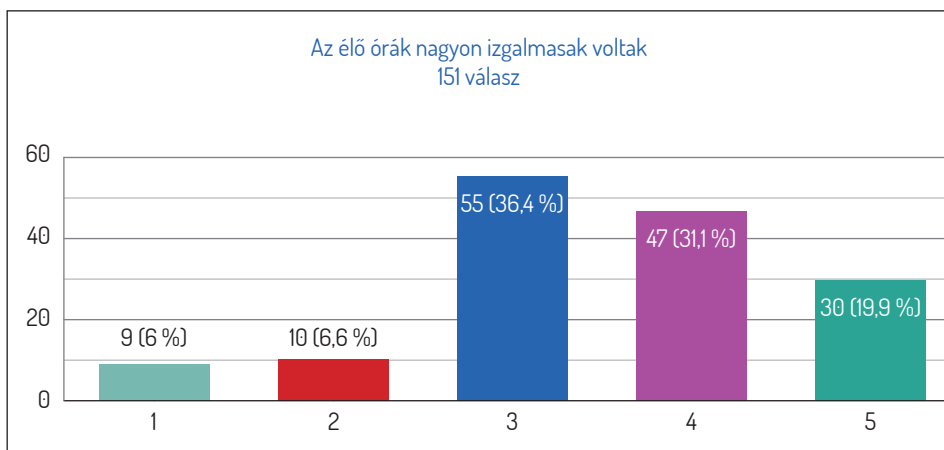

1: egyáltalán nem igaz 2: inkább nem igaz, 3: igaz is meg nem is, 4: inkább igaz, 5: teljesen igaz

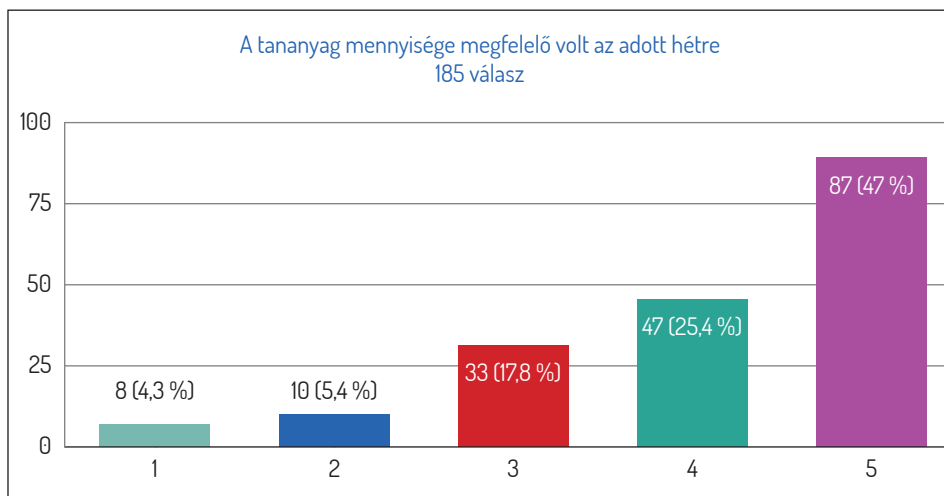
1: egyáltalán nem igaz, 2: inkább nem igaz, 3: igaz is meg nem is, 4: inkább igaz, 5: teljesen igaz

Az élő órák hasznosságát, az azokon való részvétel fontosságát, a részvétel minőségét és az órákon zajló oktatást a tanulók teljesen vegyesen értékelték. Általánosságban inkább szerették őket, mint a passzív órákat. Az órákon való aktivitásuk azonban minimális volt, leginkább a közös játékos feladatokat szerették.

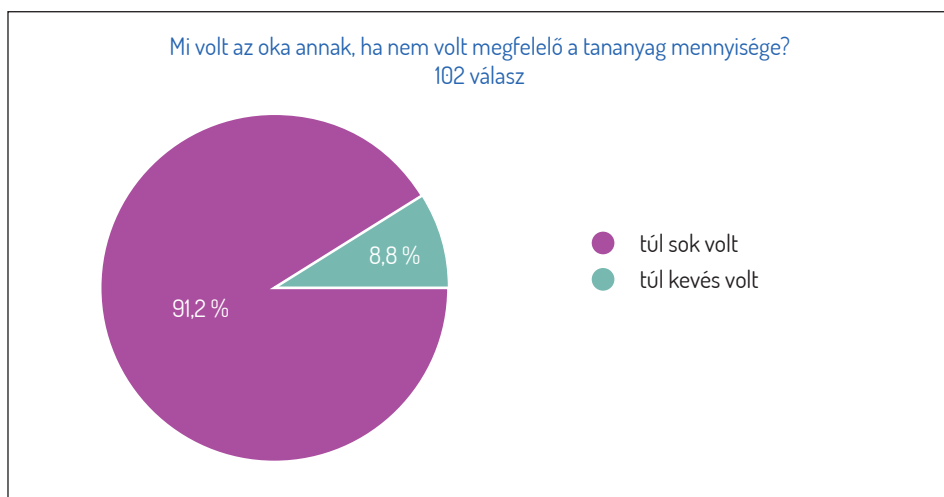

1: egyáltalán nem igaz, 2: inkább nem igaz, 3: igaz is meg nem is, 4: inkább igaz, 5: teljesen igaz

A másik nagyobb kérdéskörünk a kommunikáción belül a tananyaggal volt kapcsolatos. A munkaközösség-vezetői ajánlásban megfogalmazottak szerint a tanulók egy hétre általánosságban mintegy minimum 60, maximum 80 percnyi munkát kaptak a hittan tantárgyra. A visszajelzések alapján intézményünkben úgy érezték a tanulók, hogy ez az idő és a hozzá tartozó feladatmennyiség számukra megfelelő volt. Több visszajelzés érkezett azonban – főleg az egyéb tantárgyakra való készülési idő és az ebből fakadó túlterheltség miatt – hogy ez a feladatmennyiség még így is sok. Valóban tapasztalható volt bizonyos nehézség (főleg az első hetekben), amíg a feladatok feldolgozásához, végrehajtásához, feltöltéséhez, ellenőrzéséhez szükséges rutin hiányzott. Ezt – amikor lehetett – toleráltuk is, azonban a munkaközösségben ragaszkodtunk a fent megjelölt minimum és maximum mennyiségekhez. A kérdőív alapján végül összességében ezt a tanulók is elfogadhatónak ítélték.

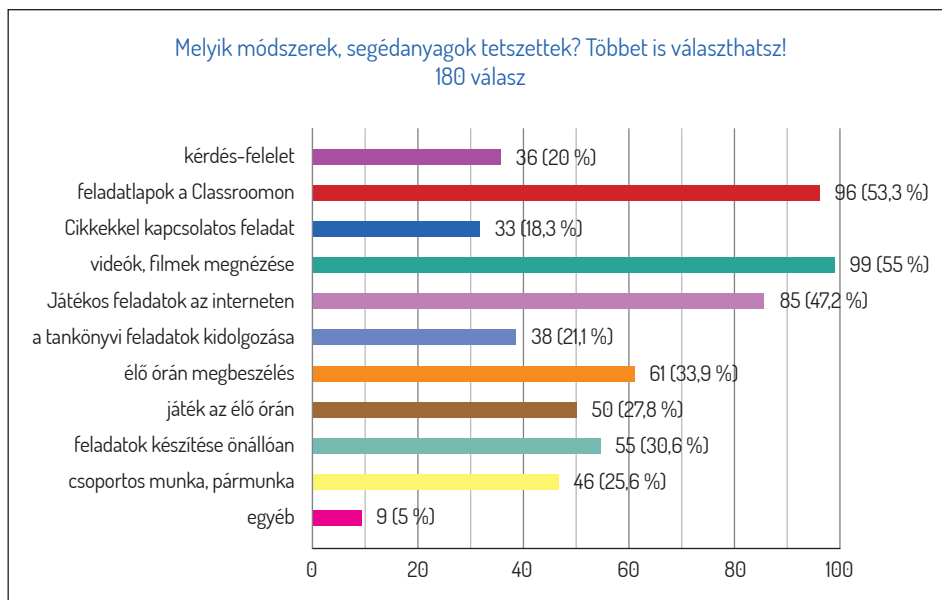

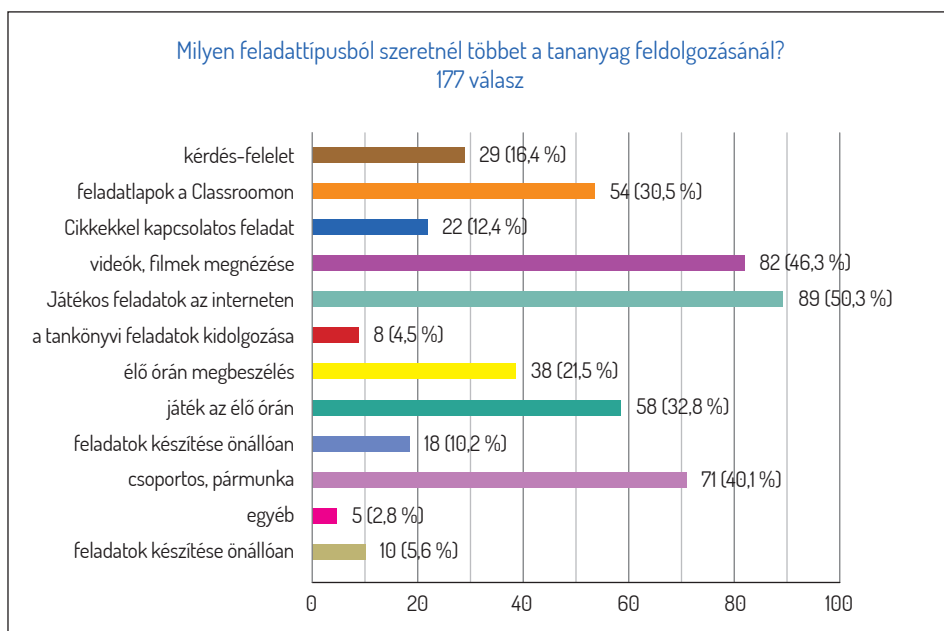
1: nem volt megfelelő – 5: pont annyi feladatot kaptunk, amennyit jól meg lehetett csinálni

A metodikai kommunikációs elemeket tekintve a tanulók a már említett élő órákon túl a feladatlapos munkát, a videófilmekhez kapcsolódó feladatokat, a játékos online feladatokat emelték ki. Arra a kérdésre, hogy mit látnának szívesen a továbbiakban az online hittanórákon, a válaszokban (a fentiek mellett) megjelent a páros és csoportos munkaforma, amely egyfelől a kortárs csoport hiányára utalhat, másrészt a hagyományos hittanórák „íze” iránti igényt is megfogalmazza. Izgalmas látni, hogy a felajánlott és megnevezett lehetőségek mindegyikére a tanulók több mint egyharmada voksolt.

Levonhatjuk tehát a következtetést, hogy a tanulók változatos metodikával és sokszínűséggel találkozhattak a hittanórákon. Ezt megerősítették a munkaközösségi tagok beszámolóí is: a tíz hittantanár ugyanis 58 különböző szoftvert használt a virtuális hittanórákon. A virtuális továbbképzéseken, fórumokon ezek nagy részét meg is osztottuk, sőt más hittantanárok számára is elérhetővé tettük.

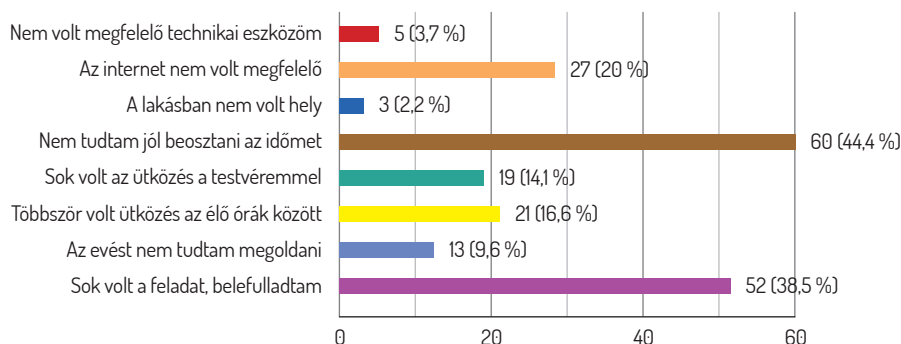

Tanulást befolyásoló tényezők

Második nagy egységként a tanulást befolyásoló tényezőkre kérdeztünk rá. Ezek vizsgálatánál igyekeztünk olyan előre megadott, előre megírt válaszlehetőségekkel is operálni, amelyeket korábban szaktanárként, osztályfőnökként hallottunk már úgy említeni mint a karantén időszakának a leggyakoribb problémáit. A kérdőívől kiderül, hogy tanulóinknak a már említett túlterheltség, illetve a szintén felsorolt és kikérülhetetlen technikai problémák mellett leginkább az időbeosztással volt gondjuk. Az iskolában természetesen jelenlévő rend sok tanulónk életéből hiányzott a vírusidőszak alatt, ami szintén megnehezítette a tanulást.

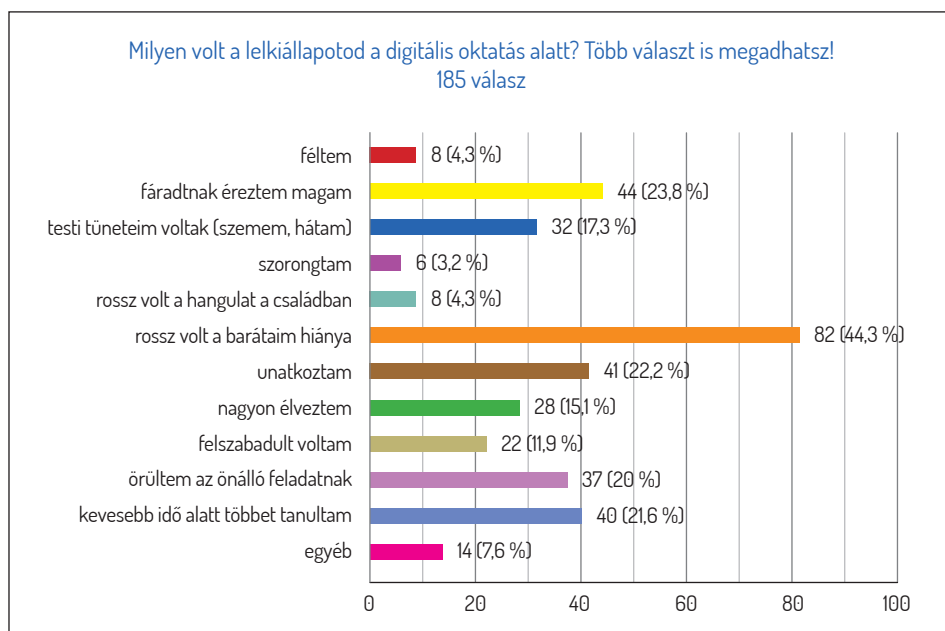
Válaszd ki az alábbi lehetőségek közül, amelyek jellemzőek voltak rád!
Több lehetőséget is megjelölhetsz.
135 válasz

Ebben a témakörben szerettünk volna arra is rálátást kapni, hogyan tudott segíteni az iskola ezeknek a problémáknak a kezelésében. Először általánosságban kérdeztünk rá a gyermekek lelkiállapotára.

Míg a félelem, a szorongás és a rossz családi légkör a 185 válaszadó közül körülbelül 10 emberre volt jellemző, addig a rossz érzések közül inkább a kortárs csoport hiánya, a fáradtság, az unalom és a szomatikus tünetek emelkedtek ki. Ugyanakkor a megkérdezettek mintegy ötödének inkább jó érzései voltak az időszakokkal kapcsolatban. Azok az előfeltevéseink, miszerint azok, akik az önálló munkavégzésben otthon érzik magukat (a tanulók 18,5%-a), a digitális átállás utáni tanulásban is hatékonyabbak lesznek, igaznak bizonyultak. A korrelációban a két kérdésre ugyanis a pozitív választ adók 91%-ban megegyeznek, más pozitív válaszlehetőségekkel ez a korreláció nem áll fenn.

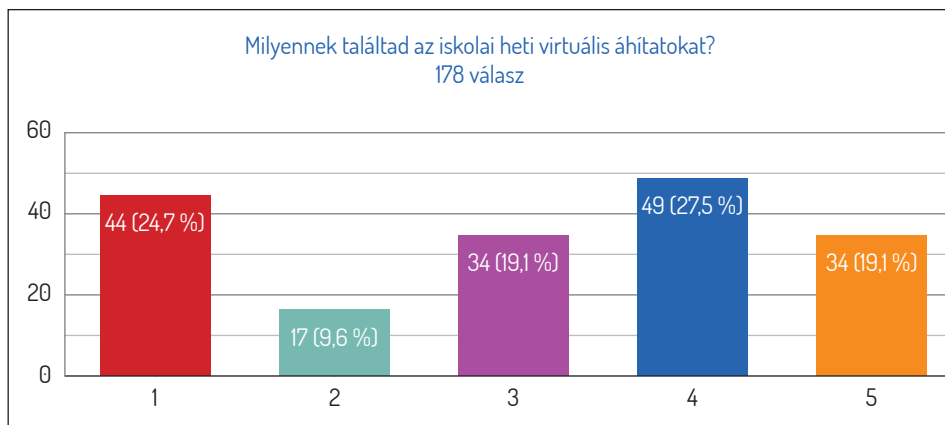
De egy negatív érzésekkel kapcsolatos kisebb mértékű korrelációt is felfedeztünk. Azok, akik fáradtnak érezték magukat, 76%-ban testi tüneteket is felfedeztek magukon, a szorongást érző tanulók 84%-a pedig a barátait hiányolta.

Az iskolából kapott lelki támogatással kapcsolatos tevékenységek értékelése rendkívül vegyes képet mutatott. Egyrésztől a tanulók kiemelték azt a megerősítést és biztonságérzetet, ami az iskolából a hivatalos csatornákon és a tanáraikon keresztül érkezett feléjük. Igazán megható visszajelzéseket is kaptunk ezzel kapcsolatban, főleg az érettségiző diákok részéről. Sokan küldtek videóüzeneteket, az iskola közösségi oldalain sok támogató kisfilm jelent meg, szülőktől, diákoktól, öregdiákoktól egyaránt, főleg a pedagógusnap tájékán. Így is nehéznek bizonyult azonban a tanulókkal és a családokkal való kapcsolattartás. Az iskolában dolgozó tanácsadók, szakemberek, fejlesztő pedagógusok szerint drasztikusan csökkent a megkeresések száma, és ezzel együtt a gyermekek lelki életére való rálátásunk is a szokásoshoz képest.

A hivatalos felületen külön erre a célra létrehozott iskolakápolna például csúcsidőben is csupán 40 főt mozgatott meg, az áhítatokkal kapcsolatos visszajelzésekből pedig kiderült, hogy körülbelül a tanulók negyede egyáltalán nem kísérté figyelemmel az iskolai áhítatokat (amelyek igyekeztek mindig megerősítő tartalmakat megfogalmazni), mintegy tíz százaléka pedig semmilyen lelki támogatással nem élt. A heti videós áhítatokat négy csatornán közvetítettük a tanulóknak, a legkisebb elért megtekintés 86, a legnagyobb 388 volt. Ezek mellé a számok mellé azonban érdemes azt is hozzátenni, hogy a hétfői áhítatok átlagos látogatottsága szeptembertől március közepéig 100-150 fő körül alakult (nem kötelező a részvétel), az iskola tanulóinak pedig mintegy 17%-a nincs is megkeresztelve. Ebből, valamint az élő kapcsolatokból, megkeresésekből és

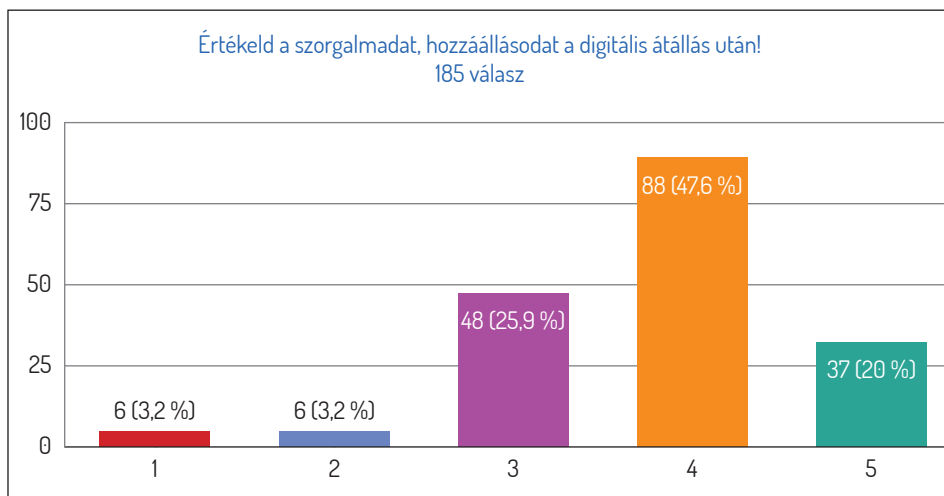
beszélgetésekből azt a következtetést tudjuk levonni, hogy azok a tanulók, akik be-
 ágyazódtak a helyi és környéki gyülekezetekbe vagy a plébániai életbe, valamint az is-
 kolai hitélet aktív résztvevői, feltehetően hozzájutottak a lelki támogatáshoz. Azonban
 azokat, akik eddig is kívülállóak voltak, sokkal nehezebb lett megszólítani (bár kétség-
 telenül akadnak olyan tanulók is, akiket éppen ezeken a csatornákon keresztül sikerült
 jobban megérinteni).

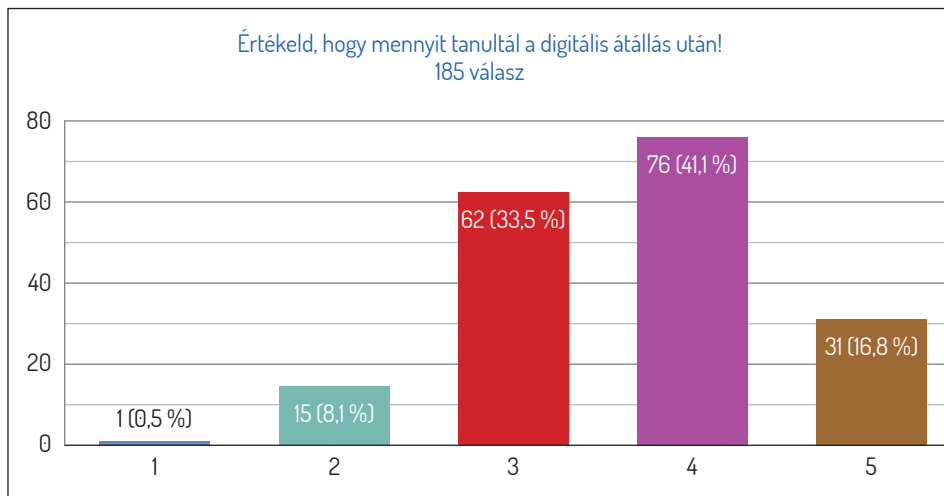
1: egyet sem láttam, nem érdekel – 5: nagyon inspiratív

Pedagógiai értékelés

Ebben a kérdéscsoportban olyan összesített értékelést kértünk a diákoktól, amelyben
 egyrészt önmagukat, a saját munkájukat és hatékonyságukat, másrészt a tanárok telje-
 sítményét osztályozzák különböző szempontok szerint. Érdekes volt ezeket összevetni
 az idei és a tavalyi tanév statisztikáival. A 2018/19-es tanévben az év végi tanulmányi át-
 lag hittanból az alsó (5-8.) évfolyamokon 4,72, a felső évfolyamokon (9-12.osztály) 4,67
 volt, a 2019/20-as tanévben ez az átlag az alsó évfolyamokon 4,76, míg a felsőkön 4,73
 lett. A tantárgy sajátosságából adódóan itt a tizedesjegyekben mérhető változás is mér-
 vadó. A mért javulás összhangban állhat a tanulók saját magukkal kapcsolatos, lentebb
 látható (ön)értékelésével is. Ezt azonban csak akkor tekinthetnénk valósnak és releván-
 s-nak, ha objektív és célirányos méréseket végezhetnénk a tanulók elsajátított tudásáról,
 amelyre azonban egyelőre nincs meg a lehetőség. Terveink között szerepel azonban egy
 olyan év eleji felmérés, amely a karanténidőszak alatt elsajátított tudást mérné, s amelyet
 a következő tanév – reményeink szerint – „normális időszakát” követően (2021 szeptem-
 berében) azonos kérdésekkel és metodikával ismételnénk meg. Ez a mérés talán választ
 adhatna arra a kérdésre is, hogy intézményünkben valójában mennyire volt hatékony
 a karanténidőszak alatti távoktatás a hittan tantárgyra vonatkozóan.

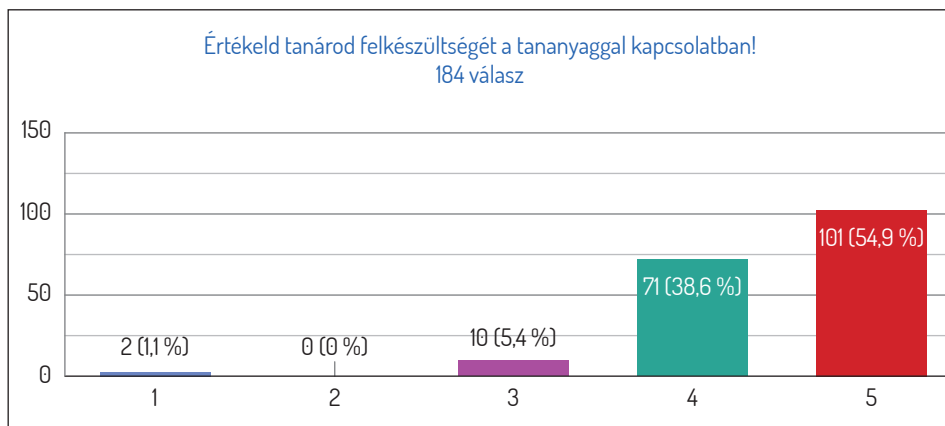
1: Egyáltalán nem érdekelt – 5: Nagyon motivált lettem, sokat dolgoztam

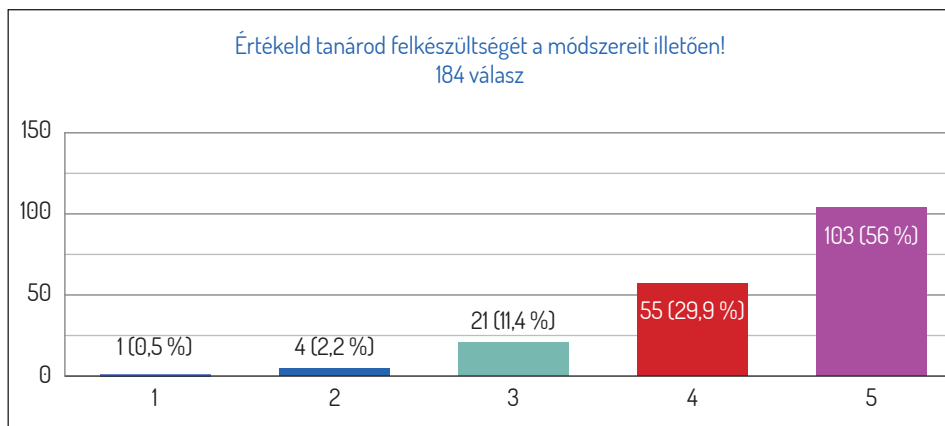
1: egyáltalán nem tudtam így tanulni – 5: nagyon sokat tudtam így tanulni és sokkal jobban, mint egyébként

A tanárok munkájának, metodikai felvérteztségének, kreativitásának és felkészültségének mérésével zártuk az értékeléssel kapcsolatos kérdéskört és egyben az egész felmérésünket. A teszt során itt kaptuk a legegyszerűsebb eredményeket. A tanulók több mint fele egyértelműen a lehető legjobb értékelést adta tanára metodikai és a tananyaggal kapcsolatos felkészültségére. Ennél is kiemelkedőbb eredmény, hogy a hittan-tanárok mentalitásának (az ezen időszak alatt tanúsított megértés, támogató attitűd)

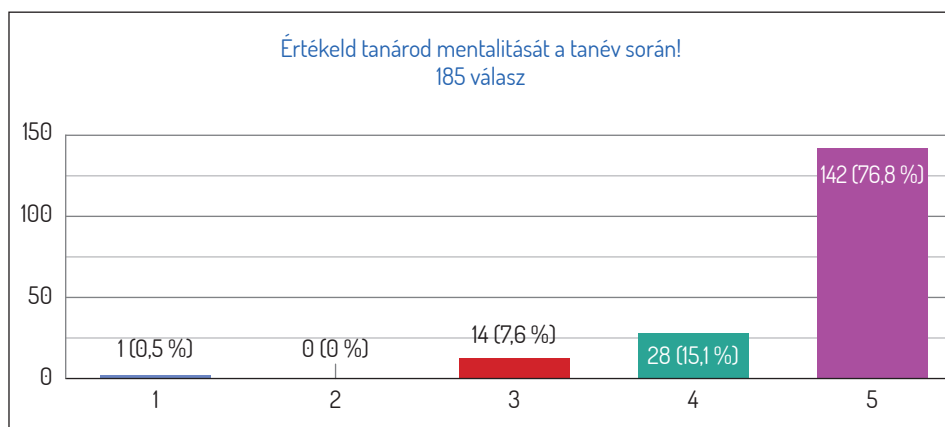
tekintetében a tanulók több mint a háromnegyede a lehető legjobb értékelést adta saját tanárának.

1: nagyon rossz – 5: nagyon jó

1: nagyon rossz – 5: nagyon jó

1: nagyon rossz – 5: nagyon jó

Záró következtetések

Azok az előfeltételezések, amelyek szerint a tanulók nem tudtak olyan intenzíven részt venni ebben az időszakban a gimnáziumunk lelki életében, mint a „normál” időszakban, nem igazán bizonyíthatóak.

A felmérés szerint a kép igen árnyalt. Egyrészt a tanár-diák kommunikáció a tanítás-tanulás folyamatainak kereteit és feltételeit illetően a gimnáziumban egyértelműen jól működik. Ugyanakkor visszatérő hátráltató tényezőként a tananyagmennyiség helyes meghatározása, a visszajelzések, az időbeosztásban való segítségnyújtás elmulasztása és a kortárs csoport és a velük való együtt gondolkodás, együtt tanulás és lelki közösség hiánya mutatkozik meg. A metodikai változatosság a tanulók szerint üdvös a tanulásban, ezt a sokszínűséget a hittanórákon meg is kapták, és ebben a tanulók a sikeres tanulás kulcsát látták, így tanulásukat összességében eredményesnek tartották.

A kapcsolattartásban tapasztalt nehézségek és a negatív visszajelzések mellett megjelentek azok a hangok is, amelyek meglátták a pozitív lehetőségeket is az időszakban: sok zárkózott diákunkkal intenzívebb, élénkebb diskurzus alakult ki az éterben, mint a tanórán. A tanulók ezen időszak alatti érzéseit tekintve szintén megoszlanak a válaszok: a visszajelzések alapján a lelki támogatás a hittanórákon keresztül megvalósult, de ugyanez az áhítatokon, istentiszteleteken, virtuális meditációkon keresztül csak a „beavatottak” számára volt igazán mérvadó.

Jellemzőbbek lettek mindeközben a szélsőségek. Amellett, hogy az átlagok emelkedtek és rengeteg jó tapasztalat összegyűlt, sok pozitív visszajelzés érkezett, a tanulók kis hányada (3 és 4% között) jelentősen – legalább 1,5-tizedet – rontott a tavalyi év végi hittanjegyéhez képest, egy tanuló pedig megbukott hittan tantárgyból (ráadásul a 11.

évfolyamon), amelyre már évek óta nem volt példa. Szintén aggasztó, hogy azokkal a tanulókkal, akiknek visszajelzéséből kiderült, hogy az otthoni klímával, a tanulással vagy a lelki egyensúllyal problémájuk van, semmilyen élő kapcsolatunk nincs, sőt, nem is nagyon tudjuk ezt a helyzetet orvosolni. A kép tehát igen árnyalt. Talán nem kell attól tartani, hogy a Líceum lelki élete ettől az egészségügyi veszélyhelyzeti időszak-tól vagy akár a következőtől (reméljük nem is lesz ilyen) összeomlik, azonban a „lelki lemorzsolódás”, „erodálódás” veszélye sokkal nagyobb. Nem is beszélve azokról a diák-jainkról, akik így a látókörünkön kívül estek problémáikkal, súlyos élethelyzeteikkel és terheikkel.

Természetesen ez a teszt leginkább a számunkra, a Líceum hittantanárai, lelki vezetői számára lehet jó és eredményes visszajelzés. Az is nyilvánvaló, hogy a tesztben hibákat is találtunk, a redundáns kérdéseknél ellentétes válaszok is elő-előkerültek, néhány tanuló válaszaiból pedig az is kiderült, hogy el sem olvasták vagy egyáltalán nem értették meg a kérdéseket. Mindezek ellenére elmondható, hogy összességében ez a felmérés segített minket abban, hogy jobban rálássunk online oktatásunk kihívásaira és eredményeire. Ez pedig arra inspirál bennünket, hogy fejleszteni tudjuk magunkat, s így felkészültebbek lehessünk egy esetleges hasonló időszakban.

Csendes Gabriella

Evangélikus hittan–német–finn szakos tanár a soproni Líceumban. Több mint húsz éve él itt férjével és négy gyermekével. Diákjaival éveken át részt vett a jelenlegi hittankönyvek kipróbálásában és a Katechetikai Munkacsoport tagjaként segítette az új érettségi

kidolgozását. A tanítás mellett fontosnak tartja a közösségépítést, melyet Ágfalva-Sopronbánfalva evangélikus gyülekezetében (is) gyakorol.

dr. Simon Z. Attila

Iskolalelkész, evangélikus hittan szakos tanár, szintén a soproni Líceumban. Szolgálatát tizenöt évében folyamatosan gyerekekkel és fiatalokkal dolgozott: iskolalelkészként, egyetemi lelkészként, hitoktató lelkészként. 2019-ben az Evangélikus Hittudományi Egyetemen doktorált valláspedagógia szakirányban, szerzőként és

a Katechetikai Bizottság tagjaként részt vett a jelenlegi evangélikus hittankönyvsorozat létrehozásában. Négy gyermeket nevel feleségével, jelenleg a soproni gyülekezet lelkes tagjai.

Variációk a „villanypásztorolás” eszkőtárából Az iskolalelkészi munkaközösség tapasztalatai

A lelkészi szolgálat az iskolában is alapvetően a kapcsolatépítésről szól.

Kapcsolatban lenni a mennyei Atyával, kapcsolatba kerülni az iskola közösségét alkotókkal úgy, hogy mindez az Istennel és egymással megélt valódi közösség irányába vezessen. Miközben életünkben egyre nagyobb teret nyernek a virtuális kapcsolattartás csatornái, a lelkészi szolgálat során továbbra is nagy kérdés, hogy hol van ezen eszközök használatának a határa?

Természetesen éljünk velük, de hogyan és milyen mértékben? Lelki életünket, lelki közösséghez tartozásunkat élhetjük-e teljes egészében virtuális keretek között? Eddig erre a kérdésre valószínűleg egyöntetűen nemleges választ adtunk volna. Aztán egyszer csak lelkészként is abban a helyzetben találtuk magunkat, hogy hirtelen nem maradt más eszközünk, csak az eddig így-úgy próbálgatott, talán kárhoztatott, esetleg félve kerülgetett digitális csatornák.

Bár a villanypásztor sok területen nem pótolhatja az igazit, mégis vannak helyzetek, amikor biztonságot adó, életmentő szerepe van. Miközben iskoláink lelkészei kísérletezve keresgéltek elektronikus hangjukat, reménységünk szerint ezen keresztül megszólalhatott a Főpásztor bátorító, hívogató, irányt mutató szava mindazok számára, akik rákapcsolódtak ezekre a csatornákra.

A teljesség igénye nélkül, de a sokszínűséget mégis jelezve készült az alábbi kis válogatás az elmúlt félév iskolalelkészi videóiból.

...bár az olimpia elmaradt...

Novotny Dániel, az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium iskolalelkésze ebben a tanévben 40 olimpiai sportághoz válogatott ígére fűzte föl a reggeli áhítatait. Bár az olimpia elmaradt, az áhítatok, és persze az Úr ígéje mindig megmarad.

Vajon mire jut a tanítványi operatív törzs a virágvasárnapi bevonulás szervezése során? Megtudhatjuk az alábbi áhítatból:

<https://youtu.be/6p8nl9dk3nA>

Üzenet a Fasorból

Dr. Csepregi András a YouTube csatornáján szólította meg hallgatóságát hétről-hétre az egyházi év adott vasárnapjainak megfelelő üzenettel. A videós forma tálcán kínálta a lehetőséget a korábbi videófelvetelek felhasználására is. A közös élmények felelevenítése a közösség élményének átélésére hívta az egymástól fizikai elzártságban lévő gimnazistákat. Cantate vasárnapjának hetében a közös éneklések felidézésére nyílt lehetőség:

<https://www.youtube.com/watch?v=uLX11b0VHLs>

Az Üzenet a Fasorból csatorna további részei is megtekinthetők itt:

<https://www.youtube.com/channel/UC0TNF95qkd7b7D9ggqCtdMA/videos>

Keresd a pónit!

A soproni Líceum virtuális kápolnájában Dr. Simon Attila iskolalelkész minden nap a napi ígével és minden hétfőn videóáhítattal biztatta és erősítette a Líceum lelki közösségét. A tanulók olyan, a hittanórákon is megszokott, egyszerre szórakoztató és igen komoly tartalmakat kaptak ezen az alkalmakon, amelynek a diákok kérésére a lelkész úr macskái és gyermekeinek játéka (*Keresd a pónit!*) is állandó szereplőivé lettek.

<https://youtu.be/c-JSPRE3adE>

A János evangéliuma alapján készített áhítatsorozat további videói itt tekinthetők meg:

<https://www.youtube.com/user/hangya22/videos>

Ének nélkül nem áhítat az áhítat

Pethő-Szűcs Mária a Kiskőrösi Általános Iskola 550 diákja számára készítette el reggeli áhítatait hanganyag formájában. A sorozat az alsós korosztály számára is érthető stílusban szól a diákokhoz, a történeteket illusztrációk jelenítik meg. S mivel ének

nélkül nem áhítat az áhítat, így mindig énekeskönyvi és ifjúsági énekek keretezték az elkészült anyagot, amit dudorászva mindenki tovább vihetett magával egész napra.

<https://youtu.be/gFk10OQGhqw>

Egy eltévedt áhítat

Hegedűs Attila iskolalelkész a Biblia le nem fordított szavai alapján készítette áhítait a soproni Eötvös Gimnázium tanulói számára. Lehet-e májusban adventi éneket énekelni? Vagy ez valami súlyos tévedés lenne? Kiderül az alábbi „eltévedt áhítatból”:

<https://youtu.be/00OczQRn7Ak>

A nem lefordított szavak áhítatsorozatának további részei megtekinthetők ezen a csatornán:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLtF1VtV3G-U9PSSZTJKLcts3F-m4ITgHnJ>

Dialógusban

Zsóri-Ments Orsolya, községi iskolalelkész egy sajátos dialogikus áhítatformával kísérletezett ebben az időszakban, melyet interjúáhítatnak is lehetne nevezni. Egy-egy témát meghívott beszélgetőpartnerekkel gondolt végig.

<https://youtu.be/DiW5fYIhwws>

Dallamok a Fecskefészekből...

Az iskolás korosztály számára sem egyszerű dolog képernyő elé szegezni lelkészi videóanyagokat összeállítani, de az óvodás gyerekek talán még ezen belül is sajátos megközelítést igényelnek. Ezért az áhítatvideók mellett az óvodások énekeinek feldolgozásába is belekezdett Győri Gábor Dávid a Sztéhlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium iskolalelkésze, hogy a közös éneklések elmaradásával legalább ilyen módon lehetősége legyen a gyerekeknek (és szüleiknek) otthon énekeket tanulni és gyakorolni. Így készültek el a „Dallamok a Fecskefészekből” sorozat első darabjai.

Hozsánna, hozsánna - virágvasárnapra készülve:

<https://youtu.be/kEowH3HZPs8>

További énekek és áhítat videók Győri Gábor Dávid csatornáján:

https://www.youtube.com/channel/UCwccAfQf5_v6_M-RR6prJzw/videos

Vezess az örökkévalóság útján!

A Békéscsabai Szeberényi Evangélikus Gimnázium csendesnapjára készült Szentere Réth Katalin iskolalelkész meditatív összeállítása a 139. zsoltár szavaira:

https://youtu.be/DBxW_m0cvek

Búcsúztatás Facebook-élő-ben

A miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium hagyományai közé tartozik, hogy a hitoktatókkal a legutolsó hittan időpontjában a templomban szoktuk elbúcsúztatni a 12. évfolyamosokat. Most az előre megírt búcsúzó szövegeiket Pethő Judit iskolalelkész foglalta áhítatos keretbe, mely előre beharangozott élő adásban ment a facebookon.

<https://www.facebook.com/watch/?v=2319520078353120>

A sor természetesen hosszan folytatható lenne, de kedvcsinálónak talán ennyi is elegendő.

Összegzésként elmondhatjuk, hogy az iskolalelkészi tapasztalatok illeszkednek mindannyiunk közös élményeihez. Bár ez a különleges néhány hónap az eddigiektől nagyban eltérő lehetőségeket is megnyitott, sok-sok új eszköz és technika elsajátítását tette lehetővé, sőt kötelezővé, mégis megerősödhattünk abban, amit eddig is hirdettünk: a személyes kapcsolatot, a közvetlen találkozást semmi sem helyettesítheti. A vilanypásztoroknak is van felelőssége és küldetése, de az Élet titka a Jó Pásztorral való személyes találkozásban rejlik.

Összeállította Győri Gábor Dávid, az iskolalelkészi munkaközösség vezetője

Győri Gábor Dávid

2013 óta a budapesti Szeleho Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium lelkésze. Elhívásában és küldetésében egyik vezérgéje: „Hiszen erre hívtattok el, mivel Krisztus is szenvedett értetek, és példát adott nektek, hogy az ő nyomdokait kövessétek” (1Pt2,21)

Három gyermek édesapja. Szolgálatában szívesen használ mindent, ami szabadidejében a hobbjá lenne: zenét, képet, videót.

A sokkhatástól a tanulságokig

A digitális oktatás tapasztalatai a szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnáziumban

Nem tagadjuk, hogy mindenkit sokkolt a hír március 13-án, hogy egyik napról a másikra digitális munkarendre kell átállnia minden oktatási intézménynek. Tanárnak, diáknak egyaránt nehéz volt elképzelnie, hogyan sikerülhet ez.

Az első napokban az osztályfőnökök felmérték diákjaik digitális eszközellátottságát. Minden tanuló rendelkezett okostelefonnal és csak néhányan jelezték, hogy nincs a családban számítógép (laptop vagy tablet). Ezek a diákok az iskolától kaptak tablettet. Utána is folyamatosan figyeltük, hogy van-e valakinél gond, mert maradtak még rendelkezésre álló eszközök. Azt tapasztaltuk, hogy leginkább az internetelés gyorsasága és folyamatossága okozott gondot néhány tanulónál. Úgy gondolom, hogy szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hogy a iskolánknak technikai feltételek biztosítása nem jelentett megoldhatatlan akadályt. Tudjuk jól, hogy nem mindenhol volt ez így.

Miután ezt tisztáztuk, bizonyos alapelveket kellett lefektetnünk.

Az első napokban lázas közös munka folyt. Megállapodtunk, hogy a Google Classroom rendszert fogjuk használni a kommunikációra, amelyhez minden tanár és diák egységes e-mail-címeket hozott létre.

Különböző alkalmazásokat mutattunk be egymásnak, hiszen a digitális eszközök bevonásában igen eltérő tapasztalatokkal rendelkeztek a kollégák. A fő szempont mindvégig a belső tudásmegosztás, egymás munkájának a támogatása volt. Ha szükség volt rá, az iskola biztosította a kollégáknak is a laptopokat, digitalizáló táblákat, mikrofonokat vásároltunk. A kezdeti időszak után mindenki otthonról dolgozott, bár ha úgy érezte valaki, hogy az iskolában jobban segítik a technikai feltételek, be is me-

hetett. Mivel elég hely volt az iskolában, néhány kisgyermekes kolléga élt is a csendes tantermek által kínált lehetőséggel.

Természetesen akadtak kisebb zökkenők, hiszen kezdetben nehéz volt megtalálni a megfelelő arányt abban, hogy mit, mikor, milyen határidővel, milyen módon várjunk el a diákoktól. Folyamatosan nyomon követtük, hogy vannak-e diákok, akik eltűntek a digitális világ útvesztőjében, szükség esetén értesítettük a szülőket. A honlapon folyamatosan jelentek meg tájékoztatók és ismertetőik.

Arra biztattam a kollégáimat, hogy a mennyiség helyett a rendszerességet, a kreativitást helyezték előtérbe. Egyre több tanítási óra zajlott élő adásban. Úgy tapasztaltuk, hogy mindenki teljes odaadással, erőn felül igyekezett megfelelni az új kihívásoknak és elvárásoknak.

Az érettségi kapcsán nehéz volt eldönteni, hogy ebben a helyzetben mi lenne a jó megoldás, de valószínű, olyan nem is lett volna, ami mindenkinek megfelel. A megszületett döntést tudomásul véve készítettük elő a feltételeket. Kollégáink és az iskola mindent megtett azért, hogy a gyerekek a legkisebb veszteséggel kerüljenek ki ebből a helyzetből. Mivel diákjaink jelentős része továbbtanulásra készült, számukra nagyon fontos volt az érettségi vizsgák eredményessége.

Nagy szívfájdalmunk, hogy a Vajda Gála, a ballagás, a tanévet és a közös munkát lezáró események elmaradtak. Ez valamennyi diáknak szomorú emlék lesz. Természetesen igyekeztünk kárpótolni őket, amennyire a helyzet engedte. Ballagási videót készítettünk, az érettségi első napján feldíszített iskola, tarisznya, ajándékok várták a végzősöket. Nagy örömünkre a helyzet enyhülésével a bizonyítványok osztására már az Újtemplomban, ünnepélyes keretek között kerülhetett sor.

Miután a végére értünk ennek a nagyon érdekes és nem túl könnyű tanévnek, utolsó feladatként a tanulók egy kérdőív kitöltését kapták. Ebben azt kértük tőlük, hogy ha van kedvük, pár mondatban osszák meg gondolataikat erről a fajta tanulásról és tanításról. Azt is kértük, hogy mindenki úgy gondolja át a „karanténtanulás” időszakát, hogy ne a „...minél kevesebb lecke legyen, hosszú szünet lenne jó, ne kelljen visszaküldeni, minek ezt csinálni, miért nem hagynak már békén...” szemlélettel nézzék a dolgokat, hanem a szerintük hasznos és előre vivő gondolataikat írják le. (A kérdőív kitöltése önkéntes és anonim volt.)

Nagyon örültünk, hogy sokan megosztották velünk a tapasztalataikat. Diákjaink tényleg komolyan vették a feladatot, átérezték, hogy saját érdekük is az őszinte véleménynyilvánítás, mert ha újra hasonló helyzetbe kerülünk (reméljük, nem), mindannyian szeretnénk, ha a legtöbbet és jobbat tudnánk kihozni a kényszerhelyzetből.

És akkor jöjjön a felmérés! Hat kérdést tettünk fel, de nem volt kötelező mindegyikre válaszolni.

Nagyon érdekes és tanulságos válaszok születtek: minden és mindennek az ellentéte is. Néhány példa a válaszok közül:

A rossz dolgok az elmúlt 3 hónapban:

- Nekünk, érettségizőknek volt a legnehezebb. A leckéket/beadandókat mire megcsináltam, este lett, és utána még tanulni kellett a vizsgatantárgyakat. Ez szerintem nagyon leterhelő volt mindenki számára. Az elején mindenből kaptunk házit, de szerintem csak a vizsgatantárgyakból kellett volna, hiszen a többivel csak az időnk ment el.
- Nem volt olyan szintű magyarázat az anyagokhoz, mint a suliban. Nehezebben jöttünk rá a válaszokra, amiket nem értettünk egy adott lecke kapcsán. Nem találkozhattunk az osztálytársainkkal.
- Hiányoznak a barátaim és néhány tanárom is.
- Tanári magyarázat hiánya.
- Az, hogy valaki szorgalmasan dolgozik és mindent elküld időben, míg mások semmit nem csináltak ez idő alatt.
- Volt, hogy egyes tantárgyakból nem volt elég idő a dolgozat megoldására.
- Hiányzott a közösség.
- Nehezebb volt az egyéni anyagfeldolgozás. Sok volt a vázlatírás.
- Gyakran csak este kaptunk negatív visszajelzést vagy feladatértékelést, ami elrontotta az esténket. (Ilyen szempontból jobb a tudatlanok nyugalma, szerintem.)
- Néha nagyon összesűrűsödtek a feladatok (sok volt a füzetbe másolás, a Redmenta tesztek és az online óra egy napon).
- Nem találkozhattunk barátokkal/osztálytársakkal.
- Gyorsan bele kellett csöppenni egy olyan világba, amit álmunkban sem gondoltunk: nem köt le bennünket az internet és az elektronikus eszközök sem. Így az erre való kényszer, hogy mindennap szinte csak ezzel foglalkozunk, elég nagy kihívás volt. Most, az utolsó napokban még inkább.
- Szerintem sokkal lustább lett mindenki és nehezen veszi rá magát a tanulásra egyedül.

A jó dolgok az elmúlt 3 hónapban:

- Én azt vettem észre, hogy amikor elkezdődött a digitális oktatás, sokkal szorgalmasabb lettem, mint az iskolába voltam. Többet kellett beszélni az osztálytársakkal a leckékkel kapcsolatban, eléggé stresszes volt az az időszak.
- Sok szabadidő, nagyobb szabadság.
- Valahogy, mintha így könnyebb lett volna tanulni. Ami jó volt még, az az egész napos határidők (tehát 24:00-ig lehet visszaküldeni a beadandókat).
- Nem vonta el semmi a figyelmemet a tanulásról, sokkal hamarabb kész voltam a napi feladataimmal, jobb eredményeket is tudtam elérni, mert

több időm volt egy adott tantárgyra tanulni. Kényelmesebben végezhettem a feladatokat (itthoni megszokott környezetben). Néhány tantárgynál jobban meg tudtam érteni, illetve tanulni az anyagot.

- Dolgozatok közben bele lehetett nézni a füzetbe.
- Úgy osztottam be az időmet, ahogy én szerettem volna, ki tudtam pihenni magam. Akkor keltem fel, amikor akartam, többet tudtam magamra figyelni, sikerült javítanom kicsit a jegyeimen is.
- Rendkívül sok időm szabadult fel, hiszen nem kellett naponta a buszhoz elszárm, várnom rá, majd utazni vele napjában kétszer.
- A kevésbé fontos tantárgyakból nincs olyan sok feladat.
- Többet olvashattam, magam oszthattam be az időmet.
- Ez a 3 hónap rávezetett minket arra, hogy saját magunknak kell megoldani a dolgokat és nem a diáktársainkra, valamint tanárainkra kapaszkodva kimászni a nehezebb helyzetekből.
- Saját tempóban lehetett haladni.
- Kitalálták a tanárok, hogy hogyan a legcélszerűbb ilyen helyzetben tanítani.
- Új formában kaptuk az információt.
- Több idő és kedv jutott az itthoni feladatok ellátására (pl. takarítás, pakolás, felújítások).
- Nagyon ilyen nem tudok felsorolni, inkább járnék iskolába.
- Kedvesek és megértőek voltak a tanárok végig.
- Könnyebb tanulás és kevesebb a stressz.
- Jobban be lehetett osztani az időt. A határidők is jól be voltak osztva.
- Az élő órák jól teltek, érdekes volt ilyen formában tanulni.

A kedvenc alkalmazások, amiket használtunk:

- Google Classroom
- ZOOM
- Sorozatbarát, You Tube
- Quizlet

Azok a tantárgyak, amelyeket jól lehet így tanulni:

- Szerintem ahhoz, hogy jól megtanuljunk egy tantárgyat, fontos, hogy a tanár elmagyarázza. Így nekem az informatika, a matek és a történelem volt a legérthetőbb, hiszen videofilmeket kaptunk az adott anyagról. Számomra ez azért volt hasznos, mivel vissza tudtam tekerni a videót, ha nem értettem valamit. Megállíthattam, ha lemaradtam.

- Matek, infó, angol azért, mert ezekből voltak online tanórák.
- Szerintem elsősorban a matematikát, az informatikát, de igazából a nyelveken kívül majdnem mindegyiket.
- A matematikán kívül egyik tantárgy sem okozott nehézséget.
- Nincs ilyen.
- Rajz, ének, mert nem kell énekelni.
- Egyértelműen az infó és talán a rajz.

Azok a tantárgyak, amik nehezen tanulhatók ebben a rendszerben:

- Magyar
- Fizika, kémia, biológia
- Földrajz, olasz, tesi
- Matematika
- Számomra mindegyik nehezebben tanulható így, de a legnehezebb a matek.
- Az összes.
- A töri és a matek.

Javaslataim, ha újra ilyen oktatásra kényszerülünk:

- A nyelvórák keretében több online órát lehetne tartani, hogy hallás alapján is ismételhessünk.
- Matekból még több videó kellene, magyarázatokkal.
- Szerintem jó volt így minden.
- Legyen több online óra.
- Ha valaki nem csinálja meg a feladatot időben, azt vegyék szigorúbban.
- Néhány dolgozatnál több időre lenne szükség.
- A 45 perces tanítási órába férjen bele a tananyag, ne legyen több.
- Nekem nem volt semmi bajom. Jó, persze volt néha, hogy egy nap nagyon sok feladatot kaptunk, de ez ritkán történt meg.
- Szerintem a vajtás tanárok többsége igen jól kezelte a helyzetet, megpróbálták csökkenteni az anyagot, átalakítani interaktívabbá, így többet kellett használni a kreatitásunkat.
- Különbözőek vagyunk. Mindig lesz olyan, akinek valami nem fog tetszeni. Sose lesz olyan, hogy „tökéletes távoktatás”. De ha visszagondolok, szerintem így jó volt, akármennyire nem tetszett az elején. Szokatlan volt, de rá voltam kényszerülve a tanulásra.

A válaszokból is látszik, hogy a jelenlegi helyzet teljesen új útra terelt bennünket, aminek természetesen vannak pozitív hozadékai, ám az iskolai közösséget, a közvetlen

tanár-diák kapcsolatot a leggyorsabb internetelés sem pótolhatja.

Bár nem fenyeget minket az a veszély, hogy elfelejtenénk ezt az időszakot, a vírushelyzet ellenére megjelenő évkönyvünkben egy külön fejezetben foglaltuk össze a tanulságokat. Ebben számos, a karantén alatt született kreatív matekfeladat, fizikakísérlet, irodalmi szöveg és sok-sok rajz és helyett meg festmény is szerepel.

A rendszeres beszámolókból a kollégák közül sokan jelezték, hogy a digitális módszerek egy részét a jövőben is beépítik a munkájukba, ugyanakkor mindannyian azt várjuk, hogy újra az iskolában lehessünk a diákok között.

„KARANTÉNKELLÉKEK”

Kitajkáné Szántai Mária

2012 óta a szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium igazgatója. Matematika-fizika-számítástechnika szakos tanár. Több sikeres természettudományos pályázat megvalósítója, munkájával tevékenyen bekapcsolódott az iskola Öveges laborjában folyó oktatásba,

a Természettudományos Tehetség Műhely fejlesztésébe, melynek eredményeként a gimnázium Akkreditált Kiváló Tehetségpontként működik 2018 óta.

Hortobágyiné Csizmadia Edina

A Vajda Péter Evangélikus Gimnázium fizika-informatika szakos tanára, 2020-tól igazgatóhelyettes. Több természettudományos pályázatban vett részt, 4 éven keresztül az Öveges labor szaktanáraként dolgozott. Egyik projektjével előadóként képviselte iskoláját

az Evangélikus Iskolák Kutatótanárainak V. Konferenciáján. A 2019/2020-as tanévben megrendezett Evangélikus Középiskolák Országos Diós Kristóf Természetfotó Pályázatának lebonyolítója, szervezője.

Értékelés digitális tanrendben

Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi Technikum és Művészeti Szakgimnázium, Sopron

A címben említett tevékenység vélhetően több pedagógus számára okozott fejtörést 2020. március 17-e után. Habár az intézményvezetők általában felhívták a figyelmet arra, hogy pillanatnyilag nincs jegyadási kényszer, a hétköznapi munka előbb-utóbb valamiféle minősítési igényt vont maga után, amire mi más is lehetne a megoldás, mint a jól bevált ötértékű skála.

Az igény természetesen többoldalúan jelentkezett, a tanítási-tanulási kommunikációs helyzet minden résztvevője megfogalmazta az alábbiakat: a gyerekek az osztályzat a legfontosabb, a hibáit sok esetben meg sem nézi; a szülő a megszokott számértékek mentén szeretne tájékozódni csemetéje előmeneteléről; a digitális napló ezeket engedi könyvelni, belőlük számol átlagot; az osztályfőnök a bizonyítványba is elégtelentől jelesig könyvel...

Jól látható tehát az az ellentmondás, amely a fentebb leírt intézményvezetői javaslat és a realitás között feszült.

Osztályozni márpedig kell, bár hosszasan lehetne arról értekezni, miért van ez így, hogyan alakult ki az iskolai gyakorlatban az érdemjegyek egyedulalma. Azonban ez az írás módszertani indíttatású, és nem annyira okfejtő, mint inkább pragmatikus jelleű. Adott volt egy probléma, amelyre a pedagógusnak gyorsan, napok leforgása alatt választ kellett találnia, hiszen a körülmények teljes megváltozása a jegyadási rutin átalakítását követelte.

Ami nem működött:

- elégtelent adni elmaradt házi feladat, beadandó esetén → ez a tanteremben sem túl célravezető eljárás, mivel erősen demotiváló, kategorikus üzenete van, a digitális tanrendben pedig megannyi körülmény is közrejátszhatott a mulasztásban: internetproblémák, információhiány, időzavar...
- jelest adni a hibátlanul kitöltött tesztekre → persze nem mindegy, hogy mit mérünk, de alapvető gond volt, hogy a gyerekek számára korlátlan mennyiségű és ellenőrizhetetlen minőségű források álltak rendelkezésre. Ezen még az sem sokat segített, ha a pedagógus időzítette a dolgozatokat;
- ugyanazt a tudást mérni, mint amit az iskolában tettünk → tudomásul kellett venni, hogy az online oktatás során másfajta készségek kerültek a középpontba, amelyek szintén nagyon fontosak a munkaerőpiacon való boldoguláshoz.

A fentiekből kitűnik, hogy az ötfokú skála direkt alkalmazása értelmetlenné vált, hiszen az nem a diákok valós előmenetelét értékelte. A tantermi teszteknel domináns memória, az információk gyors lehívásának képessége teljesen háttérbe szorult, hiszen arra ott volt az internet. Az sem igazán számított, hogy a tanuló képes-e reggel nyolctól délután negyed háromig viszonylag jó hatásfokkal koncentrálni, mert a hagyományos órarendi időkeretek fellazultak, a videókonferenciás beszélgetésekben pedig a jelenlét sem feltétlenül ellenőrizhető. Jegyzeteket kérni osztálytárstól is lehet, tehát a tananyag reprodukálásával a legérdektelenebb, esetleg gyengébb képességű diák is gond nélkül megbirkózott. Így felmerült a kérdés, mit is értékelünk. „Ne azt, amit az órán leadtunk vagy amit előzetesen kijelöltünk?”

Közismert, hogyan épül fel a tanulás során a felismerés, reprodukció, produkció folyamata. Az ismeretsajátítás akkor lehet igazán eredményes, ha mindhárom pillérrre kellő idő jut, a tanuló pedig fokozatosan válik jártassá egy-egy témakörben, míg végül önálló problémamegoldásra is képessé válik. Csakhogy a digitális tanrend – miként a mindennapi társadalmi élet – az első kettőt tálcán kínálja, s azonnal a produktív cselekvésre ösztökél. Kicsit olyan ez, mintha azt várnánk valakitől, hogy biciklizzen, mert már úgyis látta egyszer, hogyan kell, és amúgy is mindenki tudja. Aztán legyinthetünk álnaiv meglepetéssel, hogy kétkeréken mégiscsak feldől az illető.

Amit a pedagógusnak legelőször fel kellett ismernie, hogy...

- muszáj lesz lassítania → a kevesebb néha több elve itt fokozottan érvényes: az online tér amúgy is rendkívül „gyors”, az események szinkrón módon történnek, sőt, még ehhez adódik egy jó adag pánik is a szokatlan közeg miatt;

- rendszerességre kell szoktatnia a gyereket → ha a fizikai jelenlét nem is kontrollálható, a feladatok, füzetképek reális határidőre történő benyújtása igenis elvárható, a határidőket pedig mindkét félnek komolyan kell vennie;
- a reprodukciónak is teret kell engedni, értékelni és jutalmazni kell → akkor is, ha a korábban leírtak miatt ennek valódi teljesítményértéke nincsen. Azért fontos ez, mert végső soron a tanteremben is jegyet kapnak a tananyag visszaadására, és így ismét egy ismerős szituáció áll elő. Sőt, ami akkor kudarcokat hozott, a digitális tanrendben komoly sikerélménnyel kecsegtet;
- a realitás tudásértékelés miatt a tevékenységeket súlyozni kell → általában kisebb (de nem nélkülözhető!) jelentőségű egy pusztán utánzott, leírt vagy elmondott tananyag visszaadása, mint egy önállóan létrehozott produktumé. Ami miatt mégis értékessé válik, az éppen a rendszerességből fakad: a maximumot csak akkor lehet elérni, ha az összteljesítményből a mindennapos vázlat sem hiányzik; itt az a legfőbb kérdés, megvan-e vagy nincs.

Talán a legnagyobb kihívást az jelenti, hogy a tanulót átléptessük a reprodukcióról a hön áhított produkcióra. Főleg azért, mert a hagyományos iskolai keretek között sem feltétlenül motiváltak a diákok az önálló problémamegoldásban, hiszen készen kapni valamit sokkal egyszerűbb, mint tenni, küzdeni érte. Ha pedig ez a szint is elég egy erős közepeshez, abból akár év végére még gyenge négyes is lehet. Kellemetlen helyzet, amikor a tanuló első indulatból azt vágja a pedagógus fejéhez, hogy „itt van egy teljesen ismeretlen helyzet, maga pedig nem segít.” (Ennek a mondatnak az elhangzásához még digitális tanrend sem kell.) Holott borítékolható, hogy a tanár – természetesen a megfelelő mennyiségű közös gyakorlás után – csupán megpróbálta kicsit elengedni a diák kezét, aki úgymond megijedt az előtte tátongó mélységtől és az esetlegesen nem görbülő osztályzat rémétől. Jellemző és jogos válasz ilyenkor a „nem érettségizhettek le helyetted” típusú reakció. Értelemszerűen nem a pedagógusnak kell számot adnia a tudásáról, mert ezt már párszor megtette és minden bizonnyal nem is felejtette el. Az adott feladat neki már elég jól megy.

Másfelől (és szerencsére) ma már nem elsősorban a lexikális ismereteket értékeljük, hanem inkább képességeket, kompetenciákat, amelyek között akadnak univerzálisak és tantárgyspecifikusak, meglétük pedig nélkülözhetetlen a munkaerőpiacon. Amint arról már volt szó, a digitális tanrend átrendezte ezeknek a prioritási sorrendjét és kiszélesítette a körüket is.

Olyan összetevők képezhetők így az osztályozás alapját, amelyek hagyományos körülmények között rendre háttérbe szorultak vagy szóba sem kerültek. Az alábbi táblázat ezeket a kompetenciákat csoportosítja:

A digitális tanrendben háttérbe szorult:	A digitális tanrendben előtérbe kerül:
<ul style="list-style-type: none"> • memória • kitartás • koncentráció • reprodukció • kooperáció 	<ul style="list-style-type: none"> • információforrások ismerete • időkezelés • multitasking • produkció • önállóság

Természetesen a lista nem teljes, leginkább csak a jéghegy csúcsát képezi. Arra azonban jó, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy a pontozandó/osztályozandó feladatok jellege döntően más a hagyományos tanteremben kiosztottakhoz képest. Az a tanuló tud igazán jól teljesíteni az online térben, aki tudja, hol talál az interneten megbízható tudást, hatékonyan képes beosztani az idejét, egyszerre akár több tevékenységgel is megbirkózik, beadandóit pedig kreatív módon alkotja meg a rendelkezésére álló információhalmazból.

A leírtakkal összecsengenek a fenntartói kérdőívekre érkezett legtípikusabb válaszok. A tavaszi szünetben a tanulók leginkább a következőket emelték ki a digitális tanrenddel kapcsolatban (az eredmények főleg helyi szinten érvényesek, de igazságtartalmuk könnyen általánosítható a körülmények hasonlósága miatt):

Tanulók véleménye:	Előtérbe kerülő képesség:
„Több időm jut az étkezésre.”	időkezelés
„Sokkal jobban nevel az önállóságra.”	önállóság
„Hiányoznak a személyes találkozások.”	önállóság
„Több időt tölthetek a családommal.”	multitasking, időkezelés
„Nehezebben lehet megérteni dolgokat.”	önállóság
„Vannak nagyon hasznos, többször is visszanezhető videók.”	információforrások ismerete
„Több időm van az anyag feldolgozására.”	időkezelés, produkció

A lista ebben az esetben is bővíthető, ám a legtöbbször előforduló válaszokból érzékelhető, hogy a digitális tanrend egyik legfontosabb kihívása a tanulók számára az optimális időbeosztás, amelynek sikerességét az értékelés során mindenképp jutalmazni kell. Sokkal összetettebb környezetben kell boldogulniuk, hiszen a család jelenléte egyrészt megnyugtató és motiváló, másrészt pedig lehet, hogy a kistestvérrel való já-

ték vagy ebédkészítés közben kell házi feladatot megoldaniuk. A kiosztott tananyagot több esetben önállóan kell feldolgozniuk, és erről egy kreatív produktum (plakát, fogalmazás, videó, hanganyag stb.) formájában számot is kell adniuk.

Érdemes megjegyezni, hogy a tanári szerep is sokkal modernebb, aktuálisabb, jobban megfelel a kor elvárásainak a digitális tanrendben: a pedagógus a tudás központjából, hordozójából végre azzá a személlyé válik, aki megosztja, publikálja, hozzáférhetővé teszi a megbízható információt.

Miután a pedagógus rákényszerült, hogy „elengedje” a szokásos dolgozatokat, észszerűnek tűnt olyan pontrendszer bevezetése, amely a fentebb leírt elveket érvényesíti. Ebben persze nincs semmi új, hiszen többen már eddig is használták, csak hogy szerepe és jelentősége a megváltozott körülmények között jutott érvényre igazán. A könyvelést, azaz a pontok jóváírását a jobb keretrendszerek támogatták, így az online tantermek egyfajta osztályozó naplóként is működtek.

Példaként az egyik leggyakrabban használt G Suite applikációt, a Classroom működését említhetjük. A levelezőrendszerből (is) könnyen elérhető felületen a kívánt kurzus létrehozása után a felső menüsávban létrehoztak egy *Érdemjegyek* opciót, amely megnevezés egy kissé félrevezető a magyarra fordított terminológiában: valójában nem jegyeket, hanem a tevékenységekhez kapcsolódó pontszámokat lehet itt könyvelni:

Feladat	Személyek	Érdemjegyek				
máj. 22. Szegény emberek Vázlatok maximum: 10	máj. 21. Barbárok Vázlatok maximum: 10	máj. 20. WEBLAPK ÉSZÍTÉS Vázlatok maximum: 20	máj. 14. Levelek Írás... Vázlatok maximum: 5	máj. 12. Babits filozófiá... Vázlatok maximum: 5	máj. 8. Vázlatok és... Vázlatok maximum: 10	máj. 6. Rokonok Kahoot... Tesztek maximum: 14
5,94	9,41	17,03	4,85	4,85	8,59	8,29
10	10	20 Nincs leadva	5	5 Késve készült el	10	13 Nincs leadva
10	10	20 Nincs leadva	5	5	10	11 Nincs leadva
0 Késve készült el	10 Késve készült el	0 Nincs leadva	0 Nincs leadva	5 Késve készült el	10	13 Nincs leadva
0 Nincs leadva	10	0 Nincs leadva	5	5	0 Nincs leadva	0 Nincs leadva
10	10	20	5	5	10	12 Nincs leadva
10	10	20	5	5/5	10	9 Nincs leadva

1.ábra: A Google Classroom értékelő felülete

1.ábra: A Google Classroom értékelő felülete

A fenti konkrét példánál maradván jól látható, hogy május hónapban szinte minden irodalomórához kapcsolódott valamilyen produktív tevékenység (a konferenciahívásos formában megtartott órarendi tanári előadás csupán kiindulási alap). Tehát a rendszeresség, illetve a határidőre elkészített – többé-kevésbé önálló – tanulói munka jelentős

mértékben hozzájárult az időszakos érdemjegy kialakításához. Egy kurzuson belül érdemes olyan feladatokat értékelni, amelyeket a tanmenet is egy osztályzattal minősít, ugyanis a digitális tantermeket általában nem tantárgyra vagy osztályra, sokkal inkább tematikus egységekre fejlesztik. A létrehozott kurzusok aztán gond nélkül archiválhatók, az újakhoz pedig pár kattintással hozzáadható a kívánt tanulói névsor.

Kiváló lehetőség a kurzuson belüli tevékenységek súlyozása is. Egy füzetkép feltöltése kisebb pontértékkel bír, mint egy kreativitást igénylő weboldal létrehozása, de a Classroom lehetővé teszi, hogy például a *Vázlatok* címkével beállított és értékelt feladat a havi végelszámolásnál 70%-os pontértékkel bírjon, szemben a *Tesztek* címke alatt futó tevékenységekből szerzett pontok csupán 30%-os súlyával – az utóbbi arányszámokat egyébként a pedagógus állítja be, és ezek tetszőlegesen variálhatóak:

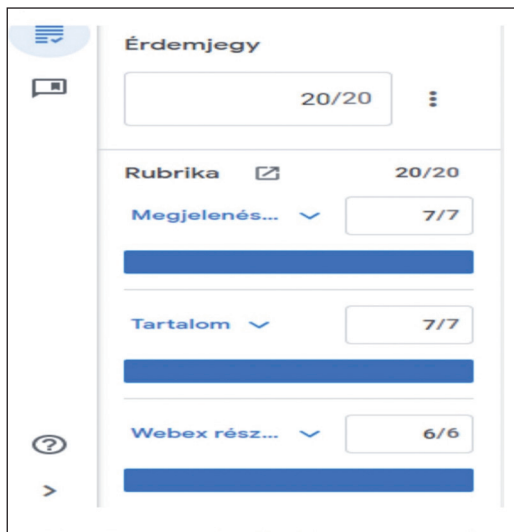

2. ábra: A pontszámok súlyértékének beállítása a Classroomban

Ebben a rendszerben a tanuló reprodukción alapuló tevékenysége, a füzetkép feltöltése alacsonyabb pontértékkel bír, ám ezt rendszeresen teljesítenie kell, illetve magasabb százalékos súlyérték tartozik hozzá. Ezzel szemben a nehezebb, több tantárgyi tudást igénylő feladatok pontértéke magasabb, viszont arányos súlyértéke kisebb lehet.

Ha tehát Minta Péter *Vázlatok* kategóriában 70-ből 35 pontot teljesít: $35/70 \times 100 = 50$, továbbá a súlyozás miatt $50 \times 0,7 = 35\%$ az összeredménye. Ehhez jön a *Tesztek* kategória 14-ből 13 pontos értéke: $13/14 \times 100 = 92,85$, továbbá a súlyozás miatt $92,85 \times 0,3 = 27,85\%$ az összeredménye. $35\% + 27,85\% = 62,86\% \rightarrow$ Minta Péter májusi súlyozott átlaga, amelyre az iskolai házirendben meghatározott szintek szerint közepes osztályzat adható.

Természetesen a pedagógusnak ezt az értéket nem kell tanulóról tanulóra kiszámolnia, hiszen ezt a Classroom a könyvelt pontértékek és beállítások alapján naprakészen követi és a diák számára is hozzáférhetővé teszi – akár számítógépen, akár mobileszközön készíti el a feladatait. Még érdemes megjegyezni azt is, hogy látszólag ellentmondás tapasztalható abban, hogy a mechanikusan feltöltött füzetképek nagyobb súllyal esnek latba, mint a produktív módon elvégzett tevékenységek, pl. egy *Kahoot!* teszt kitöltése. Itt azonban az értékelésnek egy újabb fontos szempontját kell figyelembe venni.

3. ábra: Részpontoszámok adása a Classroomban

A Classroom felületen minden súlyozott értékelés tulajdonképpen a 100%-os teljesítmény mesterséges rontása aszerint, hogy a tanár mely tevékenységekre, kompetenciákra kíván nagyobb hangsúlyt fektetni. Azok a digitális naplók, melyek képesek súlyozott osztályzatokat kezelni, tulajdonképpen ugyanígy járnak el, csakhogy ott nem pontszámokból, hanem eleve érdemjegyekből történik az arányosítás. Lényeges különbség még, hogy más rendszerekben ún. dupla szorzós – piros – jegyek is adhatók, amelyek a Classroom számára értelmezhetetlenek. Itt az érdemjegy-kategóriáknak mindig 100%-ot kell kitennünk.

Teszt esetében jogosnak tűnik az összteljesítmény nagyobb mértékű rontása, azaz kisebb százaléku súlyozása, mivel ebben az esetben – még ha időkorlátozással is – a diák számára minden forrás elérhető. Ugyanakkor a vázlatairól készült füzetképek feltöltése magasabb súlyozást, kisebb mértékű rontást követel, még akkor is, ha ebben az esetben nem feltétlenül produktív tevékenységről van szó. (Fentebb már említettük,

hogya a reprodukivitást is értékelni kell.) A pedagógus ekkor a rendszerességet, a jó időbeosztást díjazza, ám a kivitelezés esztétikumának és tartalmi teljességének megfelelően itt sem feltétlenül kell a maximális pontszámot megadnia. Az önálló megoldást igénylő, nagyobb alappontértékű feladatokat pedig egyértelműen magasabb súlyozással kell értékelni, hiszen itt teljes mértékben a diák kreativitása, egyéni látásmódja érvényesül. (Így került az 1. ábrán szereplő weblapkészítés a Vázlatok kategóriába.) Amikor a tanár efféle produktív tevékenységeket értékeli, érdemes kihasználni a Classroom azon funkcióját, mely az összpontszám további differenciálását, árnyalását teszi lehetővé (1. 3. ábra).

Sokan mondják, hogy az ideális állapot majd akkor következik be, ha a digitális tanrend gyümölcsseit sikerül megfelelő módon elegyíteni a hagyományos tantermi oktatás előnyeivel, azaz felmerül az egyensúlyteremtés alapvető igénye. S valóban: ha mondjuk egy súlyozásos-pontozásos rendszer kíséri a mindennapi iskolai munkát, a diákok motivációja is növekedhet, hiszen a tanulási folyamat alapvetően több képességet mozgatna meg, így a tanulóknak egészen biztosan pozitív élményt jelentene valamely résztevékenység esetében. Közös remény, hogy szeptembertől már újra találkozhatson tanár és diák, mégpedig ne kizárólag online módon, hiszen újabb cikket érdemelne a túlpörgött internetes oktatás hátrányainak lajstromozása... De ha például alkalomszerűen fel kellene tölteni egy-egy füzetképet, vagy éppen az osztályteremben megírt papíralapú teszt pontértéke – a szokásos érdemjegy mellett – digitálisan is könyvelésre kerülne, egyáltalán nem lenne mindegy, hogy valaki adott esetben 24 vagy 20 pontra kapja ugyanazt az érdemjegyet.

Persze lehet minderre legyinteni, mondván, az egész meglehetősen időigényesnek tűnik. A digitális tanrend valóban próbára teszi a pedagógusok időkezelését is, ám a most elsajátított módszerek maholnap már munkaórákat és energiát takarítanak meg, színesítve a pedagógus tanítási eszköztárát. Az elveket csak egyszer kell elsajátítani, kialakítani, onnantól már bármely digitális tantermi rendszerben működtethetők.

Rétfalvi Árpád

A szerző a 2019/2020-as tanévben a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi és Művészeti Szakgimnázium magyar-német szakos tanára, a 11. A osztályfőnöke, az intézmény digitális munkaközösségének vezetője. Diplomáját 2009-ben szerezte a Debreceni Egyetemen, azóta folyamatosan tanít. Szakmai

érdeklődésének középpontjában a digitális módszertan mellett a tehetséggondozás és a drámapedagógia szerepel, az utóbbi területből készült szakvizsgára. 2021. január 1-jén pedagógus II. fokozatba lép.

A digitális oktatás gyümölcsei

Podmaniczky János Evangélikus Általános Iskola, Budapest

A majdnem három hónapos távoktatás minden résztvevő számára – beleértve a szülőket is – embert próbáló feladat volt. Sokan azt gondoltuk, mennyi mindenre lesz majd időnk, hiszen a napi iskolába járás alól mentesülve több óránk szabadul fel. Tanárként azt terveztem, hogy végre megtanulok digitális feladatokat gyártani, amiket azután közvetlenül bevethetek, hiszen az előttünk álló időszak éppen ennek a „rendelt ideje”. De már az első napokban világossá vált, hogy ebből nem lesz semmi.

Nekem, aki igen szerény digitális ismeretekkel rendelkezem, hirtelen és egyszerre kellett számos új platformon adminisztrálni és feladatokat készíteni, eljuttatni a diákokhoz, úgy, hogy meg is kapják és megoldva vissza is küldjék őket. A kommunikáció folyamata ezeken a felületeken (pl. Classroom) nem minden ponton volt átlátható, sőt, jócskán maradtak sötét foltok a tanév végén is. A járványügyi korlátozások is nehezítették és lassították a munkát, hiszen egyedül kellett átevíckélni a sorozatosan felmerülő akadályokon. Nem lehetett személyesen kérni hozzáértő segítségét. Így maradtak a neten elérhető videók, az e-mailes vagy telefonos megkeresések. A határidő meg szoros volt, hiszen minden „élesben” ment. Ez volt röviden a tanári oldal. De a gyerekek és a szülők többsége is hasonló cipőben járt, mindenki úgy küzdött, ahogy tudott.

Visszatekintve: a nehézségek ellenére – vagy éppen ezeknek köszönhetően – igen gyümölcsözőnek bizonyult ez az időszak. Ebből szeretnék most kiemelni néhány példát.

A bit hallásból ered (Róm 10,17)

A hittanóra nem bibliaóra. A bibliaórával összehasonlítva itt nagy hangsúly esik a tárgyi ismeretekre. Ugyanakkor hisszük, hogy Isten jelenléte ezt a 45 percet is átadhatja. Ő is jelen van a hittanórán, hiszen kb. húszan „jövünk össze” Jézus nevében.

Mínt hogy digitális kompetenciáim és a végelgyengülés felé tartó laptopom csekély teherbírása következtében online órákról nem is álmodhattam, maradt a „levelező tagozat”. Azaz nem jöttünk össze, mindenki egyedül dolgozott. Így annak a lehetősége, hogy együtt hallgathassuk Isten ígését és közösen beszéljük meg, elveszett. Akkor hogyan tovább a tanév hátralévő heteiben?

Ebben a helyzetben valami olyasmit kellett kitalálni, ami nem teljesen új, tehát a diáknak nem egyedül kell vele megbirkózni, ugyanakkor továbbhaladást is jelent. Mínt hogy január közepétől a felső tagozaton szisztematikusan az országos hittanversenyre készültünk (már csak néhány példázat volt hátra), a gyerekek pedig már megszokták a felkészülésben alkalmazott feladattípusokat és módszereket, ezért a cél egyrészt a felkészülés befejezése, másrészt a már közösen tanultak elmélyítése volt – mind a tárgyi ismereteket illetően, mind pedig hitbeli vonatkozásban.

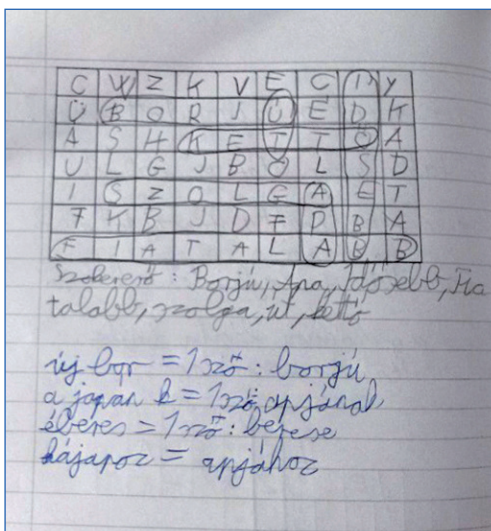
Ezt a célt szolgálták többek között a „fordított ismétlések”, mikor is nem a tanár készíti a feladatot, hanem a gyerek – megoldókulccsal együtt. (A tanórákon ez a közkedvelt „Amikor a hóhért akasztják” helyzet, ahol a tanárnak kell az órán megoldania a gyerekek által otthon elkészített feladatokat, a diákok pedig értékelnek. Ez a rész most elmaradt.)

Tetszőleges műfajban lehetett dolgozni: képregény, képrejtvény, kvíz, találós kérdés, keresztrejtvény, anagramma. A gyerekek kreativitása pedig határtalan. Ezekből a „fordított ismétlésekből” valók a következő „gyümölcsök”.

Feladatok a Tékozló fiúhoz

A TÉKOZLÓ FIÚ-FELADATLAP		
1. Olvasd el és értelmezd a példázatot!		
2. Jelöld meg a helyes megoldás betűjelét. Visszafelé olvasva egy értelmes szót kapsz. Hogyan kapcsolódik a történethez?		
Hány fia volt az apának?	Z: 1	Ó: 2
Mit csinált a fiú a vagyonával?	L: meggondolatlanul költötte el	O: okosan költötte el
Hogy fogadta az apja?	H: nem tudott mit tenni, vissza kellett fogadnia	Z: örült
Hogy fogadta a testvére?	O: nem tudott mit tenni, vissza kellett fogadnia	M: örült
Feltehetően gazdag család volt?	K: igen	A: nem
Milyen állapot vágta le?	É: borjú	P: bárány
A testvére fiatalabb vagy idősebb volt?	A: fiatalabb	T: idősebb
Megfejtés:		

KALMÁR ZSÓFIA 7.A (RÉSZLET)

ERTLER SZILÁRD 5.B

Feladatok az Irgalmas samaritánushoz

Rakd megfelelő sorrendbe az Irgalmas Samaritánus történetének eseményeit alvörös képpel!

(4, 2, 5, 1, 6, 3) megoldás

Végh Balázs
Donát 5. a

VÉGH BALÁZS 5.A

2. Legyen ön is mihalom!

5000Ft-os kérdés

Hová vitté a samaritánus a sérült embert?

A rivatagra B focimátra
C háza D fogadóba

10000Ft-os kérdés

Mire ültette a samaritánus a sérült embert?

A szamárra B állatára
C lóra D szekerre

5000Ft-os kérdés

Mennyi pénzt adott a samaritánus a fogadónak?

A 2 arany B 2 dénár
C 2 talentum D 2 drakma

ESZLÉNYI LILI 6.A

3. Képrejtély

HAJDÚ BOTOND 5.A

3. Képrejtély

szamár szam! (szamár) ár (500)

Itt csak néhány olyan feladatot mutattam be azok közül, melyeket a gyerekek maguktól találtak ki. Ez az ő leleményességüket, kreativitásukat dicséri. De gyümölcs volt az is, hogy a közösen tanult feladattípusokat önállóan tudták alkalmazni. Ezek közül – ahogy az órán is – az anagrammák voltak a legkedveltebbek a szellemességük miatt. Ebben a műfajban egészen professzionális, Karinthy halandzsáit idéző alkotások is születtek. A bőséges terméshezomból csak néhány:

Ősember, lázulj! (Jeruzsálemből) (Szücsi Vivien 7.a)
 Hol él Tanf? (félholtan) (Palaga Lili 6.b)
 italév (lévita) (Polgár Botond 6.b)
 sznódi (disznó) (Horváth Ágota (6.b)
 aggás sramli (irgalmasság) (Szabó Zétény 7.b)
 Átok fitt kosz! (kifosztották) (Szabó Zétény 7.b)
 Fába terel. (felebarát) (Szabó Zétény 7.b)
 Honn kóla pépes. (hasonlóképpen) (Szabó Zétény 7.b)
 Köpd, sün! (Pünkösöd) (Gécs Bence 6.b)

Találás kérdésekben sem volt hiány. Íme, az egyik:

Királyok homlokára kerülök, vagy épp serpenyőbe. Mi vagyok? (olaj) (Szabó Zétény 7.b)

ENDRŐDI HANNA 6.A: PÜNKÖSD

Úgy tűnik, hogy a távoktatást megelőző hónapok közös munkája beérett.

A heti 2 óra egyen sok és sokféle feladatot tartalmazott. A meglévő tudás interiorizációját célozta az a szekuláris közegben játszódó film is, amely nemcsak a példázatokban, hanem a páli levelekben megfogalmazott krisztusi példát prezentálta. Az *igazi csoda* (2017) és a hozzá kapcsolódó kérdések egymás elfogadását igyekeztek átélhetővé tenni.

A kizárólag írásbeli feladatok és az írásban történő kommunikáció kifejezetten hasznos volt a szövegértés és a gondolatok írásbeli megfogalmazásának a szempontjából. Ezen a téren ugyanis komoly hiányosságai vannak a diákoknak, és nemcsak az általános iskolában. Pontos megérteni egy szöveget, illetve lényegre törően megfogalmazni a gondolatainkat, komoly és időigényes feladat. Fegyelmezettséget és elmélyülést követel. Itt többnyire azok a gyerekek voltak előnyben, akik az órán egyébként csendesek.

A hit cselekedetek nélkül halott (Jak 2,17)

Annak ellenére, hogy 12 hét közvetlen verbális kommunikáció nélkül telt el, a gyakorlatban mégis megvalósult több lényeges, hitből fakadó cselekvés, ami az órákon csak szóban fogalmazódik meg. Nemcsak beszélünk a hit dolgairól, hanem meg is éljük. Egymással. A jelenben.

Mert megéltük az egymásrautaltságot, a türelmet, az empátiát, hiszen mindenki tisztában volt azzal, hogy nem csak neki nehéz, hanem a másinak is. Nem volt egymásra mutogatás, ha félresikerült egy feladatlap feltöltése vagy visszaküldése. Helyette volt a hibák felvállalása, egymás biztatása, a hála és a köszönet. Szülők, gyerekek, tanárok tudtak együttműködni. Elvértve akadt számonkérő, a saját és gyermeke felelősségét és hiányosságait az iskolára hátrító szülői hang, de sokkal inkább a kölcsönös megértés és egymás segítése volt a jellemző. Legalábbis a hittanosokkal és szüleikkel ez volt a tapasztalatom.

Az istenfélőknek minden javukra van (Róm 8,28)

Számos nehéz, sikertelenségekben és kudarcokban gazdag nap színesítette a távoktatás időszakát, aminek a meg- és túlélése nem volt örömteli. Egy-egy ilyen nap végén gyakran jelentett kapaszkodót Placid atya négy elhíresült szabálya közül az első kettő: 1. A szenvedést nem szabad dramatizálni. 2. Keresni kell az élet apró örömeit.

És mindennap akadtak apró örömek. Például túllenni azon a napon, már csak háromszor feltölteni egy feladatot, mire hibátlan, a szülővel pár óra alatt közösen megoldani egy problémát, köszönő sorokat vagy rajzot kapni egy gyerektől, estére megfejteni egy reggel még reménytelennek tűnő digitális titkot. Egyáltalán megtanulni valamit – akár egy gyerektől is –, amit addig nem tudtam. Még ha kemény is a tanulópénz, mindennap volt miért hálát adni és megtapasztalni, hogy az istenfélőknek tényleg minden javukra van. Még a digitális oktatás is.

Hegedűs Zsuzsanna

Pályája evangélikus lelkészként indult. Kétévi békéscsabai gyülekezeti szolgálat után az Evangélikus Országos Levéltárban dolgozott. Az ELTE latin-történelem szak elvégzését követően latintanárként találta meg a helyét a katedrán. A latin visszaszorulása miatt etika szakon is szerzett diplomát. Harminc éve tanít gimnáziumban, de a teológia iránti vonzalma töretlen, a Budavári Evangélikus

Gyülekezet iskolai hitoktatójaként szolgált. 2017-ben a Podmaniczky János Evangélikus Általános Iskola hittantanárként adott számára lehetőséget arra, hogy több évtized megharcolt hitével gyerekeknek beszélhessen Isten szeretetéről.

A tantermen kívüli oktatás tanulságai a Deák Téri Evangélikus Gimnázium záróértekezletén

A záróértekezleten „World Café módszerrel” dolgoztuk fel a távitanítás tapasztalatait. A tantestületet 4 csoportra osztottuk, a csoportok pedig vándoroltak a tematikus állomások között úgy, hogy egy-egy állomáson 15-15 percet töltöttek. Minden állomásnak volt egy-egy házigazdája, aki moderálta a beszélgetést. A tantermen kívüli tanítást a következő négy kérdésre fókuszálva értékeltük:

1. Melyek azok a jó módszerek, eredmények, amelyekre büszkék vagyunk?
2. Mi okozott nehézséget? Ezek közül melyek azok a nehezítő körülmények, amelyeket nincs módunk befolyásolni, és melyek azok, amelyekre született jó megoldási ötlet?
3. A használt digitális módszerek közül melyeket szeretnénk megtartani a tantermi oktatás idejére is? Milyen formában?
4. Milyen követelményeket támasztunk az élő órák megtartására használt rendszerrel szemben, ha ismét ebbe a helyzetbe kerülünk? (A Discordot használtuk, de felmerült más rendszerek használatának az igénye is.)

A csoportok csomagolópapír ívekre rögzítették a beszélgetésben felmerült legfontosabb szempontokat, de reflektáltak azokra is, amelyeket az előző csoportok már felírtak. Végül minden állomásfőnök beszámolt a fő tanulságokról. Ezeket jegyzőkönyvben rögzítettük, hogy a következő tanévre készülve – mint a közösség közös tapasztalatát – felhasználhassuk.

A foglalkozás kb. 1,5 órát vett igénybe.

A digitális oktatás tapasztalatainak feldolgozása 4 állomáson:

1. állomás – A digitális oktatás pozitív tapasztalatai és jó gyakorlatai – Victor Mónika

- A Google Classroom lehetőséget adott, sőt ösztönzött minket, hogy a tanulói munkákra egyéni visszajelzéseket küldjünk. Ezt nagyon értékelték a gyerekek.
- Lehetőség volt egyéni differenciálásra.
- A tanulók nagy része megtanulta az idejét beosztani, az önállóság terén sokat fejlődtek.
- Értékelték a videók használatát – akár You Tube-ról levett videókat használtunk, akár a tanulónak maguknak kellett videót készíteni, de azt is, ha a tanár saját maga készített videót.
- Nem érezték a versenyhelyzetet, ez sokakról levette a nyomást. Így az introvertált gyerekeknek kedvezőbb volt ez a helyzet, mint a tantermi oktatás.
- Megszűnt a bullying probléma.

2. állomás – A digitális oktatás nehézségei és korlátozó tényezői – Fazakas Andrea

Nehézségek:

- Az órarend összehangolása fontos, jövőre még jobban kell törekednünk az élő órák időrendjének megfelelő kijelölésére.
- Közös szabályrendszert kell kidolgoznunk:
 - Mi legyen azzal, aki mindig késve vagy egyáltalán nem adja be a feladatait?
- A javítás mennyisége megnőtt...
 - Ezen a csoportmunkába kiadott feladatokkal lehetett egy kicsit enyhíteni.

Korlátozó tényezők:

- Objektív egyéni számonkérés megvalósítása nem lehetséges az online térben.
- Az eszközellátottság nem volt egyforma, sem a gyerekeknél, sem a tanároknál.
- Akik telefonról használták a Google Classroomot, nem látták a megjegyzéseinket, sem az időkeretet.
- A Discordon nem lehetett teljes osztálynak online órát tartani.

3. állomás – Az online oktatás követelményei – Schulek Emese

- Fontos, hogy lássuk egymást.
- Legyen a felület megbízható és biztonságos és platformfüggetlen.
- Legyen lehetőség kis csoportos foglalkoztatásra is.
- Használjon az egész iskola közös felületet.

- Ha nem akarunk teljes osztályt foglalkoztatni egyszerre, akkor 6-8 fős csoportokban 20 perces váltásokkal is lehet szervezni az órát.
- Napi 2-3 online óra az optimális, több órája ne legyen a gyerekeknek.
- Heti négy órás tantárgynál heti 1 online óra, a többi lehet Google Classroomban kiadott feladat.
- Egyéni feleltetést előre egyeztetett időpontban lehessen tartani.

4. állomás – Mit tartunk meg az online oktatásból a tantermi oktatás idején is?

– Gion Marianna

- Havonta egyszer digitális feladatok kiadása differenciálás céljából
- Feladatkiadás online – fénymásolás megspórolása
 - faktos vázlatok kiadása
 - szorgalmi feladat
 - tesztekhez megoldókulcs, stb.
 - filmek linkjei
- Projektfeladatokhoz anyaggyűjtés
- Konzultáció, versenyfelkészítés,
- Osztályfőnöki munkában videó chat használata
- Pályázati pénzből bővítsük azon eszközök számát, melyeket online oktatásra – a kollégák és egyes gyerekek megsegítésére - használhatunk
- Hiányzás esetén – a hiányzó tanár adhat tananyagot / a hiányzó gyerek így haladhat a többiekkel
- Az érettségi alatti időszakban az online munka a délutáni tanítást kiválthatja

Gadóné Kézdy Edit

1964-ben született Budapesten. A Deák téri gyülekezetben, valamint a főtí Kántorképző Intézetben alakult ki az egyházi kötődése. Az ELTE biológia-kémia tanári szakán diplomázott. Az induló Fasori Gimnáziumban felszerelte a biológia-kémia tanári szakán, majd 1989-től ott tanított. 1997 óta dolgozik a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban. 2001-ben

közoktatási vezető szakot végzett. 2005 óta a gimnázium igazgatója. Emellett fontos számára a biológiatanítás, a tehetséggondozás, versenyfelkészítés, a részvétel az erdei iskolák munkájában. Tananyagokat, vizsganyagokat is fejleszt biológiából, munkafüzetet írt két társával a középiskolák számára.

Evangélikus Nevelés – Pedagógiai szakfolyóirat

Szerkesztőbizottság elnöke: Majorosné Lasányi Ágnes
Szerkesztők: Bujdosó Erika és Fancsovitsné Böjtös Zsuzsanna
Lektor: Libor Erika

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Kiadja az Evangélikus Pedagógiai Intézet
Felelős kiadó: Majorosné Lasányi Ágnes

Vizuális tervezés: Slezák Ilona

Nyomdai munkák: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

ISSN 2063-7128